

Talk 2 Side A

මහා ගොපාල සූත්‍රය. සූජ්‍ය පිටිගල ගුණරත්න ස්වාමීන් වහන්සේ. (Talk 2)

නමෝ තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා සාවතපියං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමන්තෙසි: භික්ඛවොති. හදන්තො ති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

සධම් ශ්‍රවණාහිලාශි ගුණබර කාරුණික පින්වන්ති. අද දවසේ මේ හැම දෙනාට ම උතුම් සධම් දානයක් දෙන්නට අදහස් කළා. සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති - හැම දානයන් අතරින් සධම් දානය අග්‍ර වෙනවා, උතුම් වෙනවා. මේ ලෝකයේ යම් කෙනෙකුට ජේතවනාරාමය වැනි මහා ආරාම කරවන්න පුළුවන්. හැබැයි ඒ ආරාමයේ වටිනාකමක් තියෙනවා. මිලක් නියම වෙලා තියෙනවා, පණස් හතර කෝටියයි. විශාඛාවෝ පූච්චාරාමය කළා. ඒකේ වටිනාකමක් තියෙනවා, විසි හත් කෝටියයි. ඊටත් වැඩි වටිනාකමින් යුතු රුවන්වැලි මහා සෑය, නව මහල් ලෝවා මහා ප්‍රාසාදය, මෙවැනි ස්ථාන අපේ රටෙන් ඉඳිවුනා, දුටුගැමුණු මහරජ දවසේ. ඒ හැම දේකටම යම් මිලක් නියම කරන්න පුළුවන්. එහෙත් ඒ හැම දානයකටම වඩා යම් කෙනෙකු සතර පද ගාථාවක් කාට හෝ පැහැදිලි කරල දෙනව නම්, පැහැදිලි කරල දෙවනව නම්, ඒ දානයට ආනිශංස, ඒ දානයේ වටිනාකම මනින්න පුළුවන් කමක් නැහැ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ම දේශනා කරනවා නිරිසන් සතෙකුට යමක් දෙනවට වඩා දුජීන වූවන් මනුෂ්‍යයෙකුට දෙන දානය උතුම්. උසස්.

දුජීන මනුෂ්‍යයෙකුට දෙනවට වඩා එකද සිල ගුණයක් සලකා යමක් දෙනවනම් ඒ දානය ඊට වඩා උසස් වෙනවා.

එබඳු බාහිර සිල්වතෙකුට දෙනවට වඩා, කම්චාදි. ක්‍රියාවාදි, තවුස්වරයෙකුට යමක් දෙනව නම් ඒක බොහෝ ආනිසංසයි.

එබඳු කෙනෙකුට දෙන දානයට වඩා සෝනාපන්න මාගීස්ථයාට දෙන දානය උතුම් වෙනවා. උසස් වෙනවා.

සෝනාපන්න මාගීස්පයාට දෙන දානයට වඩා සෝනාපන්න ඵලස්පයෙකුට දෙන දානය උතුම් වෙනවා. උසස් වෙනවා.

සෝනාපන්න ඵලස්පයාට දෙන දානයට වඩා සකදාගාමී මාගීස්පයාට දෙන දානය උතුම් වෙනවා. උසස් වෙනවා.

සකදාගාමී මාගීස්පයාට දෙන දානයට වඩා සකදාගාමී ඵලයට පත්වෙව්ව කෙනාට දෙන දානය උතුම් වෙනවා. උසස් වෙනවා.

සකදාගාමී ඵලස්පයාට දෙන දානයට වඩා අනාගාමී මාගීස්පයාට දෙන දානය උතුම් වෙනවා. උසස් වෙනවා.

අනාගාමී මාගීස්පයාට දෙන දානයට වඩා අනාගාමී ඵලස්පයාට දෙන දානය උතුම් වෙනවා. උසස් වෙනවා.

අනාගාමී ඵලස්පයාට දෙන දානයට වඩා අරහත්ත මාගීස්පයාට දෙන දානය උතුම් වෙනවා. උසස් වෙනවා.

අරහත්ත මාගීස්පයාට දෙන දානයට වඩා අරහත්ත ඵලස්පයාට, රහතන් වහන්සේට දෙන දානය උතුම් වෙනවා. උසස් වෙනවා.

රහතන් වහන්සේට දෙන දානයට වඩා පසේබුදුවරයන් වහන්සේට දෙන දානය උතුම් වෙනවා. උසස් වෙනවා.

පසේබුදුවරයන් වහන්සේලාට දෙන දානයට න්‍යායනයන් වහන්සේට දෙන දානය උතුම් වෙනවා. උසස් වෙනවා.

න්‍යායනයන් වහන්සේට පෞද්ගලිකව කරන පූජාවට වඩා, සංඝ සන්නකව, උභතො මහා සංඝයා ඉදිරියෙහි දෙපසින්, මධ්‍ය ආසනයෙහි බුදුරජාණන් වහන්සේ වඩා හිඳුවාගෙන දෙපසින් හිඳුනු හිඳුනු පිරිස වඩා හිඳුවාගෙන දෙන දානය උතුම් වෙනවා. උසස් වෙනවා. ඒ සහ සතු දානය උතුම් වෙනවා.

මිටන් වඩා උතුම් වෙනවා යම් කෙනෙකු ජේතවනාරාමය, පූවාරාමය වැනි ආරාමයක් කරනවා නම්. ඊටත් වඩා උතුම් වෙනවා යම් කෙනෙකු කවුරු හරි අභය දානයේ යෙදෙනවා නම්, පන්සිල් ටික රකිනවා නම්.

මිටන් වඩා වටිනවා කෙනෙකු දහම් පදයක් කාට හරි කියල දෙනව නම්. කියවල දෙනව නම්. ඒ ධර්මය ලේඛණගත කරල කියවන්න සලස්වනව නම්. ඒ විවිධ මාධ්‍යයන් උපයෝගී කරගෙන ධර්මය ප්‍රචාරය කරනව නම් අර ඔක්කෝම දානවලට වඩා උතුම්.

හැබැයි ඊටත් වඩා උතුම් වෙනවා යම් කෙනෙකු ඒ අසන ධර්මය ප්‍රායෝගිකව හදාරනව නම්. වඩනවා නම්.

මේ විදියෙන් මේ වැඩ පිළිවෙල උසස් වෙන හැටි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළා. ඉතින් ඒ අනරේ සධම්ම දානයෙන් **සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති** - හැම දානයත් අනරේ ම ධර්ම දානය දිනනවා. ආම්ස දාන, අභය දාන, ධම්ම දාන. ආම්ස දානයට වඩා අභය දානය උතුම්. අභය

දානයට වඩා ධම්ම දානය උතුම්. උතුම්ම දානයයි මේ හැම දෙනාට ම දානය කරන්නේ, පරිත්‍යාග කරන්නේ.

කෙනෙකුට ආහාර වේලක් සැපයුවහොත් ඒකෙන් කය පෝෂණය වේවි. ඒ ආහාරයෙන් පැය පහක් හයක් ජීවිතය පවත්වන්න පුළුවන් වේවි. උපරිම වූහොත් දවසක් පුළුවන් වේවි. ඊට වැඩිය එහාට ඒක පවතින්නේ නැහැ. එහෙත් බණ පදයක් ජීවිතයට එකතු කළොත් ඒක සමහර වෙලාවට සසර දුක් නිමා කරන තැන වේවි. එහෙම නැති වූහත් ඒ ධම්ම දානයෙන් ලැබිවිට, ධර්මාවබෝධයෙන් ලැබිවිට කුසල් සිත සංසාරයේ කොවිටර කාලයක් ප්‍රති විපාක ගෙන දෙනවද කියන එක කියන්න බැරි කරමි. ඒ නිසා මේ දානය බොහෝම අගය කළ යුතු, බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රශංසා කළ, වණිතා කළ උතුම් දානයක්.

ඒ නිසා මේ හැම දෙනාගෙම සිත් සතත් තුළ පවත්නා ක්ලේශ ගති ඉවත් වෙලා, උතුම් සධම්මයෙන්, උතුම් ආනුභාවයෙන් වහ වහා මේ ජීවිතයේම, මේ ගෞතම සාසනයේ ම, ආශ්‍රවක්‍ෂය කොට ලබන උතුම් මග පල අවබෝධය පිණිස මේ උතුම් සදහම් දේශනාව ද හේතු වේවා කියල අපි ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

අද දවසේ අපි මාතෘකා වශයෙන් තබා ගන්නේ මජ්ඣිම නිකායේ, මහා යමක වග්ගයේ එන මහා ගෝපාල සූත්‍රයයි. මේ මහා ගෝපාල සූත්‍රය කියවන කොට අභ්‍යන්තරව වැටහෙනවා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සම්බුදු ගුණය ලෝකවිදු ගුණය පිළිබඳව. 12.54 උත් වහන්සේ රජ ගෙදරයි උපන්නේ. රජ ගෙදරයි හැදුනේ. වැඩුනේ. අවුරුදු විසිනවයක් රජ ගෙදර ඉඳලයි අභිනික්මන් කළේ. අනුපිය අඬ වණයෙන් ඒ ආයුෂී පයෝගිතය ආරම්භ කළේ. එහෙත් උත්වහන්සේ මේ ලෝකය පිළිබඳව කෙබඳු දැනුමක් අවබෝධයක් ලැබ තිබුනාද කියන එක මේ සූත්‍රය තුළින් අපට තවත් ශාක්‍ෂියක් සපයනවා. උත්වහන්සේ ගව පාලනය පිළිබඳව, ගව පාලනය පිළිබඳව දක්ෂ ගව පාලකයෙකු මොන වගේ ගුණාංගවලින් යුක්ත විය යුතුද කියලා මේ පැහැදිලි කරන කරුණු ටික විමසලා, හිතලා බැලුවොත් උත්වහන්සේ ලෝකය පිළිබඳව මොනවද නො දැන හිටියේ කියල සිතෙන වාර අපමණයි. උත්වහන්සේ සියල්ල අවබෝධ කලා කියන එකට, සියල්ල දැන වදාලා කියන එකට, තුන් ලෝකය ම දැන අවබෝධ කලා කියන එකට තවත් සාක්‍ෂියක් සපයනවා මේ මහා ගෝපාල සූත්‍රය.

මහා ගෝපාල සූත්‍රයත් එක්කම ගෝපාල සූත්‍ර දෙකක් තියෙනවා. එකක් මහා ගෝපාල සූත්‍රය, අනික් එක වුල්ල ගෝපාල සූත්‍රය. අද අපි මාතෘකා වශයෙන් තබා ගන්නේ මහා ගෝපාල සූත්‍රයයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ සූත්‍ර ධර්මය දේශනා කළේ සැවැත් නුවර අනේපිඩු සිටාණන් විසින් පණස්හතරකෝටියක් වැයකොට කරවන ලද ජේතවනාරාමයේදී යි. ඒ ජේතවනාරාමයේ උත්වහන්සේ වැඩ ඉන්නා අවධියේ හික්ෂුන් අමතලා කතා කරලා, මහණෙනි, මා ඔබ අමතමි කියල

උන්වහන්සේ හිඤ්ඤාට කතා කරනවා. හිඤ්ඤා වහන්සේ, ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කියල පිළිවදන් දුන්නාට පස්සේ උන්වහන්සේ මෙසේ දේශනා කරනවා.

ඵකාදසාහි හික්ඛවෙ අධිගෙහි සමන්තාගතො ගොපාලකො අහබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ථානිකත්තුං කතමෙහි ඵකාදසාහි?

මහණෙනි, අංග එකොළහකින් යුක්ත වූ, අංග එකොළහකින් සමන්තාගත වූ ගොපොල්ලා, හරක් පරිහරණය කරන්න, පාලනය කරන්න, ඒ ගවයන්ගේ බෝ කිරීම වැඩි දියුණු කරන්න දක්ෂයෙක් වෙන්නෙ නෑ. අංග එකොළහකින් පිරිපුන් නො වුණොත්, යුක්ත නො වුණොත්, එසේ යුක්ත නො වුණු ගොපොල්ලා ගව පාලකයා, ගව පරිහරණයට සූදුසු නෑ. ඒක වැඩි දියුණු කර ගන්න පුළුවන් කමක් නෑ. මොකක්ද ඒ කරුණු එකාලහ කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කරනවා :

ඉධ හික්ඛවෙ ගොපාලකො න රූපඤ්ඤා හොති. න ලක්ඛණකුසලො හොති. න ආසාධිකං සාධෙතා හොති. න වණං පට්ඨිජාදෙතා හොති. න දුමං කත්තා හොති. න තිහථං ජානාති. න පීතං ජානාති. න වීථිං ජානාති. න ගොවරකුසලො හොති. අනවසෙසදොහි ව හොති. යෙ තෙ උසසා ගොපිතරො ගොපරිණායකා තෙ න අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති. ඉමෙහි බො හික්ඛවෙ ඵකාදසාහි අධිගෙහි සමන්තාගතො ගොපාලකො අහබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ථානිකත්තුං.

මහණෙනි, මෙන්න මේ අධිග එකොළහෙන් යුක්ත ගොපොල්ලා ගවයන්ගේ පාලනයට පරිහරණයට සූදුසු නෑ. එබඳු ගොපොල්ලෙකුට පුළුවන් කමක් නැහැ ගව රළ බෝ කරගෙන වැඩි දියුණු කරගන්න. මොන කරුණු එකොළහද? නුසුදුසු ගොපොල්ලා තුළ පවත්නා කරුණු එකොළහ මොනවද?

(1) න රූපඤ්ඤා හොති. - මහණෙනි, යම් ගව පාලකයෙකු, ගොපොල්ලෙකු ගවයන් පිළිබඳව රූප ස්වභාවය නො දන්නේ නම්:- දක්ෂ ගව පාලකයෙක් වූහොත් ගවයෝ ටික හොඳින් හඳුනාගන්න ඕන. දුටු පමණෙකින්, රූප ස්වභාවයෙන් මේ මගේ ගව රළේ ගවයෙක්ය කියලා හඳුනාගන්න ඕන. වෙනත් ගව පට්ඨියකට එකතු වූහොත් තමන්ගේ ගවයාව හඳුනාගන්න හැකියාව ගොපොල්ලාට තියෙන්න ඕන. එනකොට ඒ අනුව දක්ෂ ගොපොල්ලා තමන්ගේ ගව රළේ ඉන්න ගණන දැනගෙන ඉන්න ඕන. මගේ ගව පට්ඨියේ මෙව්වර ගවයෝ ප්‍රමාණයක් ඉන්නවා. එයින් වසූ පැටියෝ මෙව්වර ඉන්නවා. කිරි දෙන දෙනුත් මෙව්වර ඉන්නවා. නහඹු වස්සෝ වැස්සියෝ මෙව්වර ඉන්නවා. ගැබ් ගන්න ගවයන් මෙව්වර ඉන්නවා. වයස්ගත, දූවිල වෙව්වි ගවයෝ මෙව්වර ඉන්නවා. ටිකක් හිතුවක්කාර ගවයෝත් මේ අතරේ ඉන්නවා කියල දැනගෙන තියෙන්න ඕන. මේ විදියට දකින කොට ම ගවයන්ගේ ස්වභාවයෙන්ම හඳුනා ගැනීමේ හැකියාව ගොපොල්ලාට තියෙන්න ඕන. ඒ ඒ ගවයන්ට යෙදූ විශේෂ සලකුණු, ඒ ගවයා තුළ ස්වභාවයෙන් ම හට ගන්න ලක්ෂණ මතක තියෙන්නට ඕන. ලප කැලැල් මතක තියෙන්න ඕන. එහෙම නැත්නම් යෙදූ හණ සලකුණු මතක තියෙන්න ඕන. එහෙම නැතිවුණොත් වෙනත් ගව රළකට මේ ගවයෝ එකතු

වූනොත් තමන්ගේ ගවයාව සොයාගන්න බැහැ. එතුනට ගිහිල්ලා තමන්ගේ අයිතිවාසිකම කියන්න බැහැ. අනුන්ට හොරකම් කරගෙන යන්න පුළුවන්. ඒ ගව රූල පිරිහෙන්න ගන්නවා. හඳුනාගන්න ලක්ෂණ නැතිවූනොත් ආරක්ෂාවක් නැතුව යනවා. ඒ නිසා දක්ෂ ගොපොල්ලාට සියලු ගවයන් අතර තමන්ගේ ඕනෑම ගවයෙක්ට හඳුනාගන්න පුළුවන් ලක්ෂණ තියෙන්නට ඕන. ඒකයි මේ **න රූපඤ්ඤා භෝති** - යම් විදියකින් මෙන්න මේ ගොපොල්ලා හරක් ටික හඳුනන්නේ නැත්නම්, මේ මගේය කියල හරක් ටික හඳුනන්නේ නැත්නම් මගේ හරක් ටිකය කියල හඳුනාගන්න බැරි ලක්ෂණ නැති ගොපොල්ලාගේ ගවයෝ පිරිහෙනවා. ගවයන් රකින්න සුදුස්සෙක් නොවෙයි. ගවයන් ඉන්න ගණන දන්නේ නැත්නම්, දක්කාගෙන ගියේ කියද, එතකොට ආපසු ඒ හරක් ගණන ඉන්වද කියල ගැන බලන්න දන්නේ නැත්නම්, තණකොළ පිට්ටනියකට ගිහිල්ලා දැම්මට පස්සේ ආපසු එතකොට අඩු වෙන්න පුළුවන්. අඩු වූනාද කියල දන්නේ නැහැ. හොරු අරගෙන ගියාද කියල දන්නේ නැහැ. ඒ නිසා ගණන දැනගෙන ඉන්න ඕන. වෙන පිරිසක් අතරට එකතු වූනත් තමන්ගේ ගවයෝ ටික දක්කාගන්න උන්ගේ රූප ලක්ෂණ හඳුනාගෙන තියෙන්න ඕන. අන්න නොහඳුනනවා නම් යම් කෙනෙකු ඔහු නුසුදුසුයි ගව පාලනයට. ඔහුගේ ගවයෝත් ප්‍රදිනෙදා දිනෙන් දින පිරිහෙන්න ගන්නවා.

(2) න ලක්ඛණ කුසලෝ භෝති, - ගොපොල්ලා ගවයන්ගේ ලක්ෂණ නො දන්නවා නම් මේ ගව පරිත්‍යායකයෙක්. ගවයන්ගේ නායකයෙක් කියලා උගේ ලක්ෂණ නො හඳුනනවා නම් මේ ගවයා දෙණුන් ගැබ් ගන්නවන්න ශක්ති සම්පන්න ගවයෙක්. ඔහු නායකත්වයේයි තැබිය යුත්තේ කියල ඔහුගේ ලක්ෂණ නො හඳුනනවා නම්, යම් ගවයෙකුගේ රෝගී ලක්ෂණ නො හඳුනනවා නම්, ප්‍රදිනෙදා ගවයාගේ ස්වාභාවික වර්ෂාව වෙනස් වෙනවා දකින්නට නො හැකි නම්, ඒ සැඩ පරුෂ ගවයන්ගේ ලක්ෂණ හඳුනාගන්න නො හැකි නම්, ගවයන්ගේ විශේෂ ලක්ෂණ, විශේෂ ස්වභාවයන්, වර්ෂාවන් - ගව රූලක විවිධ ප්‍රමාණයේ, විවිධ ආකාරයේ සතුන් ඉන්නවා. අභිංසකව පැත්තකට වෙලා ඉන්න, තනිවම ඉන්න කැමැති සතුන් ඉන්නවා. තව පිරිසක් එක්ක එකතුවෙලා ඉන්න කැමැති ගවයෝ ඉන්නවා. අන් අයට අනිත කොටන ගවයන් ඉන්නවා. ඉතින් මේ එක එක ගවයන්ගේ වර්ත ලක්ෂණ ටික හඳුනාගෙන තියෙන්න ඕන. දැන් අනිත ගවයෙක් එක්ක අභිංසක ගවයෙක් ලං කලොත් අනිත ගවයා ඒ ගවයාට ඇතල භාතියක් කරන්න පුළුවන්. ඒ නිසා ඔවුන්ගේ ලක්ෂණ දැනගෙන ඉන්න ඕන. ඊළඟට ගවයෙකුගේ යම් ලක්ෂණයක් වෙනස් වෙලා පෙනෙනවා නම්, දක්ෂ ගොපොල්ලා දන්නවා මේ ගවයාගේ අද වෙනසක් තියෙනවා. මොකක් හරි ඇති අසනිපයක්. කතුල කොර ගහනවා. වෙනදා වගේ නොවෙයි. වෙගයෙන් යන්නේ නැ. මොකක් හරි අඩු පාඩුවක් තියෙනවා. වහාම සොයලා බලලා එහෙම ප්‍රතික්ෂේප කළ යුතු නම් කරන්න බැහැ ගවයාගේ ලක්ෂණ ටික නො හඳුනනවා නම්. 25.51 ගවයාගේ ලක්ෂණ ටික නො හඳුනන ගොපොල්ලාගේ ගවයෝ පිරිහෙනවා. වැඩි දියුණු වෙන්නේ නැහැ.

(3) **න ආයාචිකං සාටෙනා හොති** - මේ අදක්ෂ ගව පාලකයා දන්නේ නැහැ කළ යුතු දේවල්. මේ ගවයෝ දක්කාගෙන යන කොට නොයෙක් අතු ඉති කටු ආදියට ගවයාගේ ශරීරය තුවාල වෙලා ඒ තැන්වල මැස්සන් බිත්තර දානවා. අපි කියනවා ඉහඳ නියනවයි කියලා. ඉක්මණින් ඒ මැස් බිත්තර ඉවත් කරලා එතැන ආරක්ෂා නො කළොත්, ඒ ගවයා ඉක්මණින් ම රෝගී වෙනවා. ඒ ඉහඳ තබපු තුවාලය නිසා ඒ ගවයා පිඩාවට පත්වෙලා, ආහාර පාන පවා නො ගෙන දුබල දුචීල වෙන්න පුළුවන්. ලැබෙන කිරි ප්‍රමාණය අඩු වෙන්න පුළුවන්. දැන් එහෙම අදක්ෂ වූනොත් ඒ අදක්ෂ පාලකයාගේ ගවයෝ වැඩි දියුණු වෙන්නේ නැහැ. ඔහු දක්ෂ නැහැ ගව පාලනයට. 27.25

(4) **න වණං පට්ඨජාදෙනා හොති** - ගවයන්ගේ තුවාල හැදුනහම කපුටන්ට හරි ලාභයක්. කපුටා කියන්නේ මහා පුදුම සතෙක්. අනුන්ගේ දුක තමන්ගේ සැපයක් බවට පත්කරගන්න සතෙක්. තුවාලයක් හැදිල පිඩා විඳින ගවයාගේ ඒ තුවාලයට කොට කොටා මස් කඩාගෙන කනවා කපුටා. නොයෙක් නොයෙක් මැස්සන් වහලා ඒ තුවාලයට හානි කරනවා. යම් ගව පාලකයෙකු ගවයෙකුට තුවාලයක් වූනාට පස්සේ ඒක බෙහෙත් ගල්වලා වහන්න දන්නේ නැත්නම් ඒ ගව පාලකයා ගවයන් පරිහරණයට නුසුදුස්සෙක්. එය ගව පාලකයා ලග තියෙන හතරවෙනි නුසුදුසු කමයි.

(5) **න දුමං කන්තා හොති** - ගව පාලකයා, ගොපොල්ලා දුම් දෙන්න අදක්ෂ වූනොත්, රාත්‍රි කාලයේ ගවයන් වාසය කරන පෙදෙස්වල මැස් මදුරුවෝ බොහෝ වෙන්නට පුළුවන්. ගවයින්ට මැස් මදුරුවන්ගෙන් තිතර තිතර පිඩා ලැබුණොත් ගවයෝ දුචීල වෙනවා. රාත්‍රි කාලයේ මදුරුවන්ගෙන් කරදර වෙනව නම් ගවයින්ට රාත්‍රියේ තිත්දක් නැහැ. ඇග සලමින් මදුරුවෝ ඵලවමින්, නො තිඳා රාත්‍රිය ගතවෙනවා. ගවයෝ මේ විදියට ටික කලක් ගතවූනොත් ඉක්මණටම දුචීල වෙනවා. ලැබෙන කිරි ප්‍රමාණය අඩු වෙන්න පුළුවන්. පැටවුනට ලැබෙන කිරි අඩුවීමෙන් පැටවුනුන් දුචීල වෙන්න පුළුවන්. මේ ටික නොදැන සිටියහොත්, දුම් දෙන්න නො දැන සිටියහොත්, මේ ගව පට්ඨයට හානියක්, අලාභයක් වෙන්නට පුළුවන්.

(6) **න තිත්ථං ජානාති** - තිත්ථිය දැන ගන්න ඕන. නොටුපොල දැනගන්න ඕන. ගවයන් ගහට, දියට බස්සවන කොට සුදුසු නොටුපොලක් සොයාගන්නට ඕන. සමහර වෙලාවකට හයානක තැනකින්, කණ්ඩි, උස් ඉවුරකින් ගවයන් ගහට දැක්කුවොත් ගවයෝ හානි කර ගනිවි. ඊළඟට මෙතැනින් එතෙරට ගෙනයනව නම්, මෙතැනින් ගොඩවෙන තැන විතරක් බලල බැහැ. එගොඩට පිහිණලා කොහෙන්ද ගොඩවෙන්නේ? ගොඩවෙන්න සුදුසු තැනැතින්ද මේ ගහට දාන්නේ කියල හොඳට නොටුපොල දන්නේ නැති වූනොත් ගවයින් ටිකට හානි වෙවි.

වූල ගොපාල සූත්‍රයේ දී, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. මගධ රාජ්‍යයේ ගවයන් බලන එක්තරා පුරුෂයෙක් ඒ මනුෂ්‍යයා මෝඩ මනුෂ්‍යයෙක්. අඤාන මනුෂ්‍යයෙක්. දිනක් වැසි සමයේ අවසාන මාසයේ, ගංගා නම් ගඟ පිරිලා තියෙද්දි මෙතෙර ඉවුර, එතෙර ඉවුර සලකන්නේ නැතිව එගොඩට යාම සඳහා ගවයින් ටික ගහට දැක්කුවා. මෙගොඩ

ඉවුර, දකුණු ඉවුර මගධ රාජ්‍යයටයි. ගංගා නම් ගඟේ වම් ඉවුර, වෙදේන රාජ්‍යයටයි. මගධයේ ඉඳලා වෙදේනය පැත්තේ පිට්ටනියට ගව රූල ගෙන ඒමට ගතව දැමිමා. නුසුදුසු තොටකිනුයි දැමීමේ. ගවයන්ට පිහිනාගන්න බැරිවුනා. මහණෙහි, මුළු ගව රූලම සැඩ පහරට අනුවෙලා මුහුදට ගසාගෙන ගියා. මෙන්න මේ විදියෙන්, මෝඩ, අඥාන වූනොත්. තොට, තිත්තිය, නො දැන සිටියහොත් ඒ නො දන්න කෙනා ගව පාලනයට නුසුදුස්සෙක් නිසා ඒ ගව රූලට භාතිවෙන්න පුළුවන්, විනාශ වෙන්න පුළුවන්.

(7) න ජිනං ජානාති යන්න ඊළඟ නුසුදුසු බවයි. ගවයින් දිය පානයට යොමු කළහම වතුර බිටි නො බිටි ප්‍රමාණය දැන ගැනීමට පාලකයා දක්‍ෂ විය යුතුයි. සමහර වෙලාවට ඉස්සෙල්ලාම දියට බැස ගන්න ගත්ති සම්පන්න ගවයෝ හොඳට දිය බොනවා. පස්සේ හිමිං හිමිං අහිංසකව යන පුංචි පැටව් දුබල දුච්ඡ භරක් යනකොට බොහොම කාලය ඉක්මිලා. දියට බැහැලා ටිකක් ඉඳලා වතුර ටිකක් බිලා නිදහසේ වතුර ටිකක් බී ගන්න වෙලාව නැතිවූනොත් ඊට කලින් ගව රූල ආපසු ගොඩට දැක්කුවොත් එනකොට සමහර ගවයන්ට නිසිලෙස වතුර නො ලැබිලා. ඊළඟට පෙර ගතව දියට බැස්ස අය ඒ දිය මඩ කරලා නම් මඩ සහිත වතුර බොන්න බැහැ. පිපාසය අධික නිසා බිටිවත් ඒ ගවයෝ ලෙඩ වෙන්න පුළුවන්. එනකොට ගව පට්ටිය පිරිහෙනවා. මේ හැම සතෙක් පිළිබඳව ම ඔවුන් සුදුසු සේ ජලය පානය කළාද කියලා දැන හඳුන ගැනීමට ගව පාලකයා දක්‍ෂ වෙන්නට ඕනෑ. එහෙම නො සුදුසු කෙනා ගව පාලනයට සුදුසු නෑ. ඔහුගේ ගව රූල පිරිහෙනවා.

(8) න වීජිං ජානාති - අද කොහේටද යන්නේ කියලා ගව රූල උදේට දක්කාගෙන යන්න ඉස්සෙල්ලා කල්පනා කරන්න ඕන. සමහර වෙලාවකට සිංහයන් කොටින් ඉන්න දිසාවකට නම් දක්කාගෙන ගියේ ගව පාලකයා අදක්‍ෂ වූනොත් ගවයන්ට භාති වෙන්න පුළුවන්. ඊළඟට අද ගව රූල දක්කන්නේ කෙත් කුඹුරු යායක් පැත්තට නම්, එබඳු මාවතක නම්, ඒ දෙපස තිබෙන කෙත්, ගොයම් කන ගවයන් නිසා අලාහ වන්දි ගෙවන්න වෙන්න පුළුවන්, තින්දා අපහාස විඳින්න වෙන්න පුළුවන්. ගුටි බැටවලටත් ලක් වෙන්න පුළුවන්. ඒ නිසා මාගීය දැනගන්න ඕන. දක්‍ෂ ගව පාලකයා මාගීය දැනගන්නවා. යම් ගව පාලකයෙක් හරියට කොහේටද යන්නේ කියල දන්නේ නැත්නම්, මග පිළිබඳව දැනුමක් නැත්නම්, මග පිළිබඳව දැනුමක් නැතිව ගවයන් පරිහරණය කරන ගව පාලකයාගේ ගවයෝ පිරිහෙනවා. විපතට පත්වෙනවා.

(9) න ගෝවර කුසලො හොති - ගව පාලකයා දක්‍ෂ වෙන්නට ඕන අද ගවයෝ ටික කොයි තණ බිමටද දාන්නේ කියල. යම් ගව පාලකයෙකු ගෝවර භූමිය පිළිබඳව දක්‍ෂ නො වූනොත් ඒ ගව රූල පිරිහෙනවා. අපි හිතමු, ඊයෙන් පෙරේදත් දිගට ම ගවයන් දක්කපු තණ බිමට නම් ගවයෝ ටික අදත් ගෙනියන්නේ, ඒ බිමේ තියෙන තණකොළ ටික ඔක්කෝම කාලා මේ දවස් ටිකේ. දැන් ලා තණකොළක්, කන්න තණකොළක් නැහැ. ඒ මෝරව්ව වියලි තණකොළ ටිකයි දැන් තියෙන්නේ. ගව රූල ඒ පැත්තට අරගෙන ගියොත් කෑම හිග වෙනවා, ආහාර හිග වෙනවා. සමහර වෙලාවට

ඊයේ ගව රූල බැහැලා දිය මඩ වෙලා. මඩ කැලැල් අඩියට බැහැලා නෑ. මඩ සහිත චතුරයි බොන්න වෙන්නේ. එහෙම ගියොත්, සතුන්ට ආහාර හරියට නො ලැබුණොත්, බොන්න චතුර ටික නැතිවුණොත්, ගව පට්ටිය පිරිහෙනවා, ලෙඩ වෙන්න ගන්නවා. ඒ නිසා දඬු ගව පාලකයා ගෝවර හුමියේදිද දඬු වෙන්නට ඔන. අදඬු වෙච්ච එක්කෙනාගෙ ගවයෝ ටික පිරිහෙනවා.

(10) අනවසේසදෝහි හොති - යම් ගව පාලකයෙකු පැටවුන්ට ඉතුරු නො කොට කිරි ටික සියල්ල ම දොවා ගන්නව නම් ඒ ගව රූල වැඩෙන්නේ නැහැ. ඒ පැටියට ඔහු කරන ආහාර ටික, කිරි ටික නො ලැබුණොත් පැටවු දූවිල වෙන නිසා. ඊළඟ ගව පට්ටියට එකතු වෙන ශක්ති සම්පන්න ගවයෝ නැතිව යනවා. ඒ ගව රූල පිරිහිලා යනවා. ඒ නිසා යම් කෙනෙකු ඉතුරුවක් නැතිව දොවා ගන්නව නම් ඒ ගව රූල පිරිහිලා යනවා.

(11) යෙ තෙ උසසා ගොපිතරො ගොපරිණායකා - මේ හැම ගව පට්ටියකම ගව නායකයෙක් ඉන්නවා. දෙනුන් ගැබ් ගත්වන්න සුදුසු ශක්ති සම්පන්න නිරෝගි ගවයෝ ඉන්නවා. මෙන්න මේ ගවයන්ට යම් ගොපාල්ලෙක් විශේෂ සැලැකිලි කරන්නේ නැත්නම්, හොඳට තණකොළ ටික කන්න පහසුකම් හදලා දෙන්නෙ නැත්නම්, පුත්තක්කු ටිකක් වත් සපයන්නේ නැත්නම්, ඉන්න හිටින්න නැතක්, මඩුවක් හදලා තිව්වෙ නැත්නම්, ඒ විශේෂ සැලැකිලි නො කළොත් ඒ ගවයා දූවිල වෙනවා. පිරිහෙනවා. එතකොට ඒ පිරිහිච්ච, දූවිල වෙච්ච, ශක්තිය හීන වෙච්ච ගවයෙගේ 38.28 ගැබ්ගන්න සතුන් දූබල, දූවිල අය වෙනවා. ඒ නිසා ගවරූල පිරිහෙනවා. ඒ නිසා මෙන්න මේ අදඬුකමත් යම් ගව පාලකයෙකු ලග තිබුණොත් ඔහුද සුදුසු නෑ ගව පාලනයට. ඔහුගේ ගවයෝ පිරිහිලා යනවා. වැඩි දියුණුවක් වෙන්නෙ නෑ.

මෙන්න මේ එකොලොස් කරුණෙන්

(1) න රූපඤ්ඤා හොති.

(2) න ලක්ඛණකුසලො හොති.

(3) න ආසාඨිකං සාටෙනා හොති.

(4) න වණං පට්ඨපාදෙනා හොති.

(5) න දුමං කත්තා හොති.

(6) න තිඤ්ඤං ජානාති.

(7) න පිතං ජානාති.

(8) න වීරිං ජානාති.

(9) න ගොවරකුසලො හොති.

(10) අනවසේසදෝහි ව හොති.

(11) යෙ තෙ උසසා ගොපිතරො ගොපරිණායකා තෙ න අතිරේක පුජාය පුජෙනා හොති

මහණෙනි, මෙන්න මේ අධිග ඵකොලහෙන් දුච්ච වෙච්ච ගවපාලකයා, ගොපොල්ලා ගවයන් පරිහරණය කරන්න සුදුසු නැ.

ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඒකාදසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අහබ්බො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ වුද්ධිං චිරුල්හිං වෙසුල්ලං ආපජ්ජිතුං. කතමෙහි ඒකාදසහි?

මහණෙනි, ඒ වගේම මේ ආයතී සාසනයෙහි, මේ ධම්මචිතයෙහි යම් හික්ෂුචක් ඵකොලොස් කරුණකින් අදක්ෂ නම්, දක්ෂ නො වේ නම්, ඵකොලොස් කරුණකින් දක්ෂ නො වේ නම්, මෙන්න මේ ඵකොලොස් කරුණෙන් යුක්ත පැවිද්දා මේ ධම්ම චිතයෙහි වෘද්ධියට, වැඩිමකට, උසස් භාවයකට, විසුළු පල නෙලා ගැනීමකට, හව්‍ය වෙන්නේ නැ, සුදුසු වෙන්නේ නැ. 41.04 මහණෙනි, මේ සාසනය තුළ වැඩි දියුණුවකට වෘද්ධියට, විසුළු භාවයට පත්වෙන්න නුසුදුසු කරුණු ඵකොලහක් බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ගොපොල්ලාගේ ලක්ෂණ ටික උදව් කරගෙන දේශනා කරනවා.

කතමෙහි ඒකාදසහි? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු න රුපඤ්ඤා හොති. න ලක්ඛණ කුසලො හොති. න ආසාඨිකං සාධෙතා හොති. න චණං පට්ඨිජාදෙතා හොති. න දුමං කත්තා හොති. න නිත්ථං ජානාති. න පිතං ජානාති. න වීථිං ජානාති. න ගොවරකුසලො හොති. අනවසෙසදොහි ව හොති. යෙ තෙ භික්ඛු පෙරා රත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතා සධ්දිසිතරො සධ්දිසපරිණායකා තෙ න අතිරෙක සුජාය සුජෙතා හොති.

මහණෙනි, මෙන්න මේ ඵකොලොස් කරුණෙන් යුක්ත හික්ෂුච මේ සාසනය තුළ දියුණුවක් ලබන්නේ නැ. විසුළු පලයකට, උතුම් පලයකට, අධිගමයකට, කෙළවරකට පැමිණෙන්නේ නැ. සාසනය තුළ ප්‍රතිපලයක් නො ලබන හික්ෂුචකගේ ලක්ෂණ ටික උන්වහන්සේ මෙසේ දේශනා කරනවා.

(1) **න රුපඤ්ඤා හොති.** - රුපයෙහි දක්ෂ නැ.

(2) **න ලක්ඛණ කුසලො හොති.** - ලක්ෂණ දන්නේ නැ.

(3) **න ආසාඨිකං සාධෙතා හොති.** - ඇතිවෙච්ච ඉහඳ ටික වහා ඉවත් කරන්නේ නැ.

(4) **න චණං පට්ඨිජාදෙතා හොති.** - තුවාල වසා තබන්නේ නැ.

(5) **න දුමං කත්තා හොති.** - දුම් දෙන්නේ නැ.

(6) **න නිත්ථං ජානාති.** - නොටුපොල දන්නේ නැ.

(7) **න පිතං ජානාති.** - බිච්ච නො බිච්ච බව දන්නේ නැ.

(8) **න වීථිං ජානාති.** - මාවත දන්නේ නැ.

(9) **න ගොවරකුසලො හොති.** - සිටිය යුතු, ඇසුරු කළ යුතු ගොවර භූමිය දන්නේ නැ.

(10) **අනවසෙසදොහි ව හොති.** - ඉතුරුවක් නැතුව ම දොවා ගන්නවා.

(11) **යෙ තෙ භික්ඛු පෙරා රත්තඤ්ඤා චිරපබ්බජිතා සධ්දිසිතරො සධ්දිසපරිණායකා තෙ න අතිරෙක සුජාය සුජෙතා හොති.** - මේ සාසනයේ සංඝ පිත්ත වූ, සංඝපරිණායක වූ බොහෝ කල් පැවිද්දෙන් උපසම්පදාවෙන්, වැඩි වියට පත්, අත් දැකීම බහුල, ධම්මර ඒ වැඩිහිටි උතුමන් වහන්සේලාට අතිරේක සුජාවෙන් සුදන්නේ නැ.

මෙන්න මේ කරුණු එකොලහෙන් යුක්ත පැවිද්දාට මේ සාසනය තුළ අභිවෘද්ධියක් ලබන්නට පුළුවන් කමක් නෑ. එසේ උන්වහන්සේ කරුණු එකොලහ ඉදිරිපත් කරලා එකින් එක එකින් එක ඒ නුසුදුසු පැවිද්දා තුළ පවතින ඒ ලක්ෂණ ටික පැහැදිලි කරනවා.

(1) කථාව හික්බවෙ හික්බු න රූපඤ්ඤා හොනි? ඉධ හික්බවෙ හික්බු "යං කිඤ්චී රූපං සබ්බං රූපං චත්තාරී මහාභුතානි චතුත්තඤ්ච මහාභුතානං උපාදාය රූපන්ති" යථාභුතං නප්පජානාති. එවං ඛො හික්බවෙ හික්බු න රූපඤ්ඤා හොනි.

මහණෙනි, රූපය නො දන්නේ කුමක්ද? කවුද? කොහොමද? පින්වතුනි, මේ ලෝකයේ හැම රූපයක් ම හටගන්නේ සතර මහා ධාතුව හා සතර මහා ධාතුවෙන් හටගන්න උපාදාය රූපයක්ය. සතර මහා ධාතුව හා සතර මහා ධාතුවෙන් උපන් සතර මහා ධාතුවෙන් හටගත් දේට කියනවා උපාදාය රූප. අපි පින්වතුන්ට පැහැදිලි කරල තියෙනවා පඨවි, ආපො, තෙජො, වායො සතර මහා ධාතුව යි. ඒ සතර මහා ධාතුව යම් තැනක එකතු වෙනවද, 47.33 රාශි වෙනවද, ඒ ධාතුව එකතු වෙන තැන එකතුවීම නිසා ඒ ධාතුවට අයිති නැති, ධාතුවේ නො තිබුණු, අලුත් චණීයක්, ගතධයක්, සටහනක්, රසයක්, යම් ඕපාමය ගුණයක්, මේ ආදි බොහෝ ලක්ෂණ උපදිනවා, පහළ වෙනවා. හටගත් ධර්මයක්. ධාතුව එකතු වෙව්ව තැන යමක් හට ගන්නා. හටගන්න තැන මේ විධියේ චණීයක්, ගතධයක්, රසයක්, ඕපාවක් තියෙනව. ඒ වාගේම එතැන තමයි ජරනා, අනිච්චනා කියන ලක්ෂණ ටිකත් තියෙන්නේ. දිරන්නේ මේ එකතු වෙව්ව දේ. හටගන්න දේ. එකතුවෙලා හැදිව්ව දේ. දැන් ඒ පඨවි, ආපො, තෙජො, වායො සතර මහා ධාතුව, චණිණ, ගතධ, රස, ඕපා කියන්නේ උපාදායයෝ. මෙන්න මේ අට එකතුවුනහම කියනව ශුද්ධාෂ්ඨක කියල. දැන් යම් හික්ෂුටක්, මෙන්න මේ ධාතුවත්, ධාතුව නිසා උපදින රූපයත් දන්නේ නැත්නම් එයා හැම තිස්සේම රුවටෙනවා. මුලාවට පත්වෙනවා. මොකද අපිට හැම තිස්සේම, හැම තැනකදීම, මේ රූපය ප්‍රකට නෑ.

අපි පින්වතුන්ට කියල තියෙනව නේ මැටි තියෙන තැන අපිට පෙනෙන්නේ භාවෙක්. මැටි තියෙන තැන අපිට පෙනෙන්නේ ඇතෙක්ව. මැටි තියෙන තැන අපිට පෙනෙනවා ප්‍රතිමාවක්. කල ගෙඩියක්. අපට සම්මතයමයි ප්‍රකට වෙලා පෙනෙන්නේ. රූපයේ ඇත්ත පෙනෙන්නේ නෑ.

දැන් අපට ගහක් පෙනෙනව මිසක් සතර මහා ධාතුව පෙනෙන්නේ නෑ. උපාදාය රූප ටික අපට ගෝචර වෙලා නෑ. ලමයෙක් පෙනෙනවා, මනුස්සයෙක් පෙනෙනවා, අපි ලමයෙක් දකිනවා කියනව මිසක් අපට ධාතුව පෙනිලා නෑ. දැන් මෙන්න මේ අදක්ෂ හික්ෂුටට, මේ සාසනයේ අදක්ෂයා, එයාට මේ ඇත්ත, යථාතථිය පෙනෙන්නේ නෑ හැම තිස්සේම සම්මතයෙන් රූපය දකිනවා. ධාතුව පෙනෙන්නේ නෑ. ධාතුවෙන් හටගන්න දේ දන්නේ නෑ. එයාට පෙනෙන්නේ භාවෙක්, මුවෙක්, ගෝතෙක්. කාන්තාවක්, පුරුෂයෙක්. මේ මතුපිට ලක්ෂණයෙන් දකිනවා. මෙන්න මෙහෙම දකින හික්ෂුට මේ සාසනය තුළ අභිවෘද්ධියක් ලබන්න නුසුදුස්සෙක්. ඒ නුසුදුසුකම යම් කෙනෙකු ලග තියෙනව නම් දියුණුවක් ලබන්නේ නෑ. පළමුවෙනි නුසුදුසුකම වෙනවා ධාතුව, ධාතුව හැටියට දකින්න නොහැකි කම.

(2) තනංව හික්ඛවෙ හික්ඛු න ලක්ඛණ කුසලො හොති. ඉධ හික්ඛවෙ හික්ඛු " කම්මලක්ඛණො බාලො, කම්මලක්ඛණො පණ්ඩිතො" ති යථා භූතං තප්පජානාති. එවං ඛො හික්ඛවෙ හික්ඛු න ලක්ඛණ කුසලො හොති.

මීට සහියකට විතර කලින් අපි පින්වතුන්ට කියල දුන්නා බාල පණ්ඩිත සූත්‍රය. බාලයා හා පණ්ඩිතයා හඳුනාගන්න ලක්ෂණ එතැනදී අපි කියලා දුන්නා. බාලයාගේ බාල ලක්ෂණ. පණ්ඩිතයාගේ පණ්ඩිත ලක්ෂණ. අපි මතක් කරලා දුන්න. බාලයාගේ තියෙන බාල ලක්ෂණය තමයි තරක දෙයක්, වැරැදි දෙයක්, අකුසල සහගත දෙයක්, පාපි සහගත දෙයක්මයි හිතන්නේ. කියන්නේ. කරන්නේ. ඒ අකුසල සහගත දේ සිතන, කියන, කරන ස්වභාවය යම් කෙනෙකු තුළ දැකීමට වෙනම නම් ඒ අපට ප්‍රකට කරන්නේ කුමන ලක්ෂණයද? බාල ලක්ෂණයයි. යම් කෙනෙකු යහපත්වූ සිහිවිලි සිතන බවක් ඇත්නම්, යහපත්වූ වචන කියන බවක් ඇත්නම්, යහපත්වූ ක්‍රියාකාරකම්වල යෙදෙන බවක් ඇත්නම්, අන්ත ඵලදායී ක්‍රියාකාරකම් තුලින් අපට කියාපානවා, පණ්ඩිතයාගේ පණ්ඩිත ලක්ෂණය. එතකොට මෙන්න මේ සාසනයේ යම් හික්ඛුටක් (දැන් හික්ඛුටක් කියල කිව්වට පස්සේ මේ සිවුරු පොරවගන්න කියන අදහසම ගන්න එපා. **සංසාරෙ භයං ඉක්ඛති හික්ඛු** - සසරේ බය දැක්ක හැම කෙනාම හික්ඛුටක්. සසරේ බය දැක්කාවූ යන අර්ථයෙන් හික්ඛු කියල කියනවා. හික්ඛු කියන වචනයට එක අර්ථයක්. එතකොට ඒ අතින් ගන්නහම මේ ඇත්තෝ ඔක්කෝම සසරේ බය දන්න නිසා සසරෙන් මිදෙන්නයි මේ අද දවසක් ආවේ. නැත්නම් අද දවස, මේ මොහොත පසුදිනාම සැපතට පිවිසිය කැප කරලා, යම් වින්දනයක් ලබන්න තිබුණ නේ. බිම වාඩිවෙලා, අපහසුවෙන් මේ දුක් විඳගෙන මේ අහන්නේ, ඉන්නේ, බොහෝ පිරිසක්, සසරේ බය දන්න නිසයි. ඒ නිසා මේ හික්ඛු කියන වචනයේ ඔබටත් අයිතියක් තියෙනවා.) ඒ නිසා ඔබත්, මමත්, මේ ලෝකය තුළ කටයුතු කරන කොට මේ බාල ලක්ෂණ, පණ්ඩිත ලක්ෂණ හඳුනාගෙන නො තිබුණොත්, අපට කවදාවත් මේ සාසනය තුළ වෘද්ධියකට, විපූලත්වයකට, උතුම් ඵලයකට, අධිගමයකට යන්න බෑ. අපි දක්ෂ වෙන්නට ඔන ඒ ටික හඳුනාගන්න. එතකොට යම් හික්ඛුටක් ඒ අදහස නම් ඒ බාල ලක්ෂණ, පණ්ඩිත ලක්ෂණ හඳුනන්නේ නැත්නම් ඒ හඳුනන්නේ නැති කෙනා දියුණුවකට යන්නෙ නෑ. බාල ලක්ෂණ දන්නේ නැති කෙනා, බාලයාගේ ඇසුරට යනවා. මෝඩයාගේ ඇසුරට යනවා. පාපියාගේ ඇසුරට යනවා. ඒ ඇසුරට ගිහිල්ලා. ඒ පාපි ලක්ෂණ තමන් තුලින් ජනිත කරගෙන, ඒ පාපි සහායකයකු වෙලා තමන්ට ලබන්න තිබ්ව්ව අහිංසාද්දියට භාගි කරගන්නවා, වෙනස් කර ගන්නවා. පණ්ඩිතයාගේ පණ්ඩිත ලක්ෂණ දන්නේ නැත්නම් පණ්ඩිතයන් එක්ක අමනාප වෙනවා. පණ්ඩිතයා යම් කෙනෙකුට යහපත පෙන්වලා දෙනකොට වරද පෙන්වලා දෙනකොට කෙනෙකුට තරහා යන්න පුලුවන්.

නිධිතංව පවත්තාරං ,

යං එස්සෙ වජ්ජ දස්සනං,

නිග්ග්‍රහවාදිං මෙධාවිං,

තාදිසං පණ්ඩිතං භජෙ.

යම් කෙනෙකුගේ වරදක් කවුරුහරි පෙන්නලා දෙනව නම් ඒක සලකන්න කියනවා නිධානයක් පෙන්න්නෙක් වගේ. තමන්ගේ අඩුවක්, වරදක් පෙන්නලා දෙනව නම් කවුරු හරි, ඒ පෙන්නල කෙනා ඔබට නිධානයක් පෙන්නන කෙනෙක් වගේ සලකන්න කියනවා. හැබැයි ලෝකෙ එහෙම අනුන්ගේ වැරදි අඩුපාඩුකම් පෙන්නලා දෙන්න ගියහම සන්පූරුෂයින්ට නම් ප්‍රිය වෙනවා. කනං හිංසෝ පියෝ හෝති, අකනං හෝති අප්පියෝ, - සන්පූරුෂයින්ට නම් ප්‍රිය වෙනවා, අසන්පූරුෂයින්ට නම් අප්‍රිය වෙනවා. ඒ බවත් දැනගෙන ඉන්න ඔන. දැන් යම් කෙනෙකු මෙන්න මේ ලක්ෂණ නොදැන හිටියොත් පණ්ඩිතයාගේ පණ්ඩිත ලක්ෂණ ටික පණ්ඩිතයාගෙන් ඇත් වෙන්න පුලුවන්, ඉවත් වෙන්න පුලුවන්. ඒ නිසා යම් කෙනෙකු මෙන්න මේ ලක්ෂණ ටික නො දන්නවා නම්, පණ්ඩිත ලක්ෂණ, බාල ලක්ෂණ, එබඳු කෙනාට මේ සාසනයේ අභිවාද්ධියක් නෑ. දියුණුවක් ලබන්නට පුලුවන් කමක් නෑ.

.....

Talk 2 Side B

(3) කනං භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාටිකං සාටෙනා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතක්කං අධිවාසෙති තප්පජහති න චිනොදෙති න බ්‍යන්තිකරොති න අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං ව්‍යාපාද චිතක්කං අධිවාසෙති තප්පජහති න චිනොදෙති න බ්‍යන්තිකරොති න අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං විහිංසා චිතක්කං අධිවාසෙති තප්පජහති න චිනොදෙති න බ්‍යන්තිකරොති න අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නුපන්නෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අධිවාසෙති තප්පජහති න චිනොදෙති න බ්‍යන්තිකරොති න අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ආසාටිකං සාටෙනා හොති.

මේ ඉහඳ අයින් කරන්න දන්නේ නැති හිසපුට කවුද? අර ගවයාගේ තුවාලයක මැස්සත් බිත්තර දැම්මාම ඒක වහා අයින් කරන්න දන්නේ නැතිවුනොත්, ඒ ගවයාගේ තුවාලය ලොකු වෙලා, අමාරු වෙලා ඒ ගවයාටත්, ගව රූලටත්, හානියක් වෙන්න පුලුවන්.

ඒ වගේ හිසපුටක් දක්ෂ වෙන්න ඔන ඉහඳ ඉවත් කරන්න. පනු බිත්තර ඉවත් කරන්න දක්ෂ වෙන්නට ඔන. මොනවද පනු බිත්තර කියල කියන්නේ? ඉහඳ කියල කියන්නේ? මේ හිතේ කාම චිත්ත උපදිනවා. පඤ්ච කාමය ඇසුරු කොට, වස්තු කාමය, ක්ලේශ කාමය, ඇසුරු කොට, ඒ වස්තු කාමාදිය ඇසුරු කොට කාම චිත්තකයන්. කාම කල්පනාවන් උපදිනවා. ඒ ඇතිවන කාම කල්පනාවන් ඉවසනව නම්, ඉවසනවා නම්, දුරු කරන්න කල්පනාවක් නැත්නම්, දුරු නො කරනව නම්, ඒක බැහැර කරන්න උත්සාහ නො කරනව නම්, විය්‍යී නොකරනවා නම්, විනාශ නොකරනවානම්, නැවත නුපදින ආකාරයට පත් නො කරනවා නම්, ඒ හිසපුට මේ සාසනය තුල උතුම් ඵලයක් ලබන්න නොසුදුස්සෙක්.

ඒ වාගේම උපන්නාවූ ව්‍යාපාද චිත්තකය ඉවසනවා නම්, දුරු කරන්නේ නැත්නම්, ඒක දුරු කරන්න විය්‍යීය නො කරනවා නම්. බැහැර කරන්නේ නැත්නම්, නැවත නො හටගන්නා ස්වභාවයට පත්

කරන්නේ නැත්නම්, ඒ හිඤ්චන් මේ සාසනය තුළ උතුම් ඵලයක් ලබන්න විපුලත්වයකට යන්න නොසිදුසුයි.

උපන්නාවූ විහිංසා විතර්කය අනුන්නට හිංසා කරන්න, අනුන්නට පිඩා කරන්න, අනුන්නට තලන්න, වධ බන්ධන කරවන්න, යම් සිතක් පහළවෙනකොට, ඒකට කැමැති වෙනවා නම්, ඉවසනවා නම්, දුරු කරන්නේ නැත්නම්, ඒක බැහැර කරන්න, නැති කරන්න වියහියක් නැත්නම්. ඉවත් කරන්න බැහැර කරන්න ඔහු කමක් නැත්නම්, නැවත නො හටගන්නා ස්වභාවයට පත් කරන්න ඔහු කියල කැමැත්තක් නැත්නම්, උත්සාහයක් නැත්නම් ඒ හිඤ්චන් මේ සාසනයේ උතුම් ඵලයක් ලබන්න උදාර ඵලයකට යන්න, විපුලත්වයකට යන්න සුදුසු නැ.

උපත් උපත් පාපකවූ අකුසල ධර්මයන් ඉවසනවා නම්, ඒව බැහැර කරන්න දුරු කරන්න නැති කරන්න නැවත නො හටගන්නා ස්වභාවයට පත් කරන්න උත්තර්ද්වක් නැත්නම්, ඔහු කමක් නැත්නම්. දන්නේ නැත්නම් මෙන්න මේ ටික නො දන්න හිඤ්ච මේ සාසනය තුළ, විශේෂත්වයකට, උතුම් ඵලයකට පත්වෙන්න නුසුදුස්සෙක් වෙනවා. නුසුදුස්සෙක් වෙනවා. අර ගවයන්ට, ගවයාගේ ශරීරයේ ඉහඳ තිබූ කළ ඒවා ඉවත් නො කළොත් ඒ තුවාලය වණ වෙලා, පැසවලා, ලොකු තුවාලයක් වෙලා, ඒ ගවයාගේ මරණයත්, ඒ විෂබීජ පැතිරීමෙන් අතික් සතුන්ටත්, හානි වෙලා, මුලු ගව රාලටම හානියක් වෙනව වගේ මේ බඳු පැවිද්දන් නිසා තමන්ට පමණක් නො වෙයි, මේ සාසනයටමත් යම් යම් හානි සිද්ධ වෙන්න පුළුවන්.

මේ කාම විතර්ක, ව්‍යාපාද විතර්ක, විහිංසා විතර්ක, පාප අකුසල විතර්ක, දුරු කරන්න නො දන්න හිඤ්ච නිසා, ගව රාල වැනසෙනව වගේ ඵබඳු හිඤ්ච නිසා. සාසනයෙන් පිරිහීම් ඇති වෙන්න පුළුවන්.

(4) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු න වණං පටිච්ඡාදෙනා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වක්ඛුතා රූපං දිස්වා නිමිත්තග්ගාහි හොති. අනුබ්‍යක්ඛප්පනග්ගාහි, යත්වාධිකරණමෙතං වක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති. න රක්ඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං, වක්ඛුන්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති.

සොතෙන සද්දං සුත්වා නිමිත්තග්ගාහි හොති. අනුබ්‍යක්ඛප්පනග්ගාහි, යත්වාධිකරණමෙතං සොතින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති. න රක්ඛති සොතින්ද්‍රියං, සොතින්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති.

සාතෙන ගජධං සායිත්වා නිමිත්තග්ගාහි හොති. අනුබ්‍යක්ඛප්පනග්ගාහි, යත්වාධිකරණමෙතං සාතින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති. න රක්ඛති සාතින්ද්‍රියං, සාතින්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති.

ජිවිහාය රසං සායිත්වා නිමිත්තග්ගාහි හොති. අනුබ්‍යක්ඛප්පනග්ගාහි, යත්වාධිකරණමෙතං ජිවිහින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති. න රක්ඛති ජිවිහින්ද්‍රියං, ජිවිහින්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති.

කායෙන ථොට්ඨබ්බං ථුස්සිතො නිමිත්තග්ගාහි හොති.

අනුඛ්‍යාඤ්ජනග්ගාහි,

යත්වාධිකරණමෙතං කායිඤ්ඪයං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙයුූං තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති. න රක්ඛති කායිඤ්ඪයං, කායිඤ්ඪයෙ න සංවරං ආපජ්ජති.

මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය නිමිත්තග්ගාහි හොති. අනුඛ්‍යාඤ්ජනග්ගාහි, යත්වාධිකරණමෙතං මනිඤ්ඪයං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙයුූං තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති. න රක්ඛති මනිඤ්ඪයං, මනිඤ්ඪයෙ න සංවරං ආපජ්ජති.

ඵචං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න වණං පටිච්ඡාදෙනා හොති.

යම් ගව පාලකයෙකු ගවයෙකුගේ ශරීරයේ හටගන්නා තුවාලය වහ වහා බෙහෙත් ගල්වා වසා තැබුවේ නැත්නම්, මැස්සන් බිත්තර දාලා, ඉහඳ තියලා කපුටන් කොටලා, නානාවිධ සතුන් තිසා විෂබීජ ශරීර ගත වෙලා, ඒ ගවයාටත්, ඒ හේතුවෙන් ගව රූලටත්, හානි වෙන්න පුළුවන්.

ඒ වගේ මෙන්ම මේ සාසනය තුළත් යම් හික්කුටක් ඇහෙත් රූපයක් දැකලා, ස්ත්‍රී පුරුෂ ආදී වශයෙන් නිමිති වශයෙන් භාර ගන්නව නම්, ඵහෙම නැත්නම් කුඩා සලකුණු වශයෙන් කොණ්ඩෙ මුහුණ ලස්සනයි, ඇස් දෙක ලස්සනයි, පියයුරු ලස්සනයි, ලස්සනයි, ඇඟ ලස්සනයි, පා ලස්සනයි කියල යම් යම් අවයව නිමිති වශයෙන් තබා ගන්නව නම්, දුටු අරමුණෙහි යම් ලක්ෂණයක්, යම් නිමිත්තක් යම් රූවක්, හැඩයක්, පත්තරගන්නව නම්. නිමිති වශයෙන් ගන්නව කියල කියන්නේ. දැන් අපි යම් රූපයක් දැක්කහම අපට සමහර රූපවල ඒ ලක්ෂණය ඒ විධියෙන් ම මැටිල පෙනෙනවා. දැන් අපි මොහොතක් හිතල බැලුවොත් දැන් අපි ඵතකොට අනුවෙච්ච වට පිට සිත් ගන්න අරමුණු තියෙනව නම් ඒ විදියෙන් ඒ රූපය ම සලකුණු වෙලා තියෙනවා. සමහර දේ තියෙනවා, සමහර සමහර අවයව අපි කියනවා ලස්සන කොණ්ඩයක් කියලා. ලස්සන මුහුණක් කියලා කියනවා. මුහුණ හරි ලස්සණයි කියනවා, ඇස් දෙක හරි ලස්සනයි කියනවා. අපි අර අනුඛ්‍යාඤ්ජන කොටසක් අරගෙන නිමිති වශයෙන්.

යම් හික්කුටක් තුළ මෙන්ම මේ නිමිති ගැනීමක් තියෙනව නම්, හරියට අර ගවයාගෙ තුවාලයක් හැඳුනා වාගෙයි. ගවයාගේ තුවාලයක් හැඳුනා ම ගව පාලකයා. ගොපොල්ලා, ඉක්මණින් ඒ තුවාලය වැහුවේ නැත්නම්, ඒක වැඩි දියුණු වෙලා. මරණය හෝ මරණාසන්න දූකකට ගවයා පත් වෙනවා. ගව රූලට ම ඒක හානියක් වෙනවා. ඒ වගේ හික්කුටක් තුළ ඇහැට රූපයක් ගැටුනහම මේ නිමිති සිහියෙන් කටයුතු නො කළොත් මේ නිමිති ලක්ෂණ සිතේ ඇඳෙනවා. ඊළඟට අපි කාම චිත්ත වශයෙන් මෙතෙහි කරන්නේ සිහි කරන්නේ මේවා. ඒ ගන්න අරමුණ, ඒ ගන්න නිමිත්ත, නිතර නිතර සිතට අරමුණු වෙලා මව මවා. පහළ කරමින් නැවත නැවත සිහි වෙන්නේ ඒවායි.

ඵතකොට යම් නිමිත්තක් ඇහැට රූපයක් ගැටිලා හට ගන්නොත් කුඩා හෝ සලකුණක් හැටියට ගන්නොත්, කුමක්ද වෙන්නේ? ඒ හේතුවෙන් වක්ඛු ඉඤ්ඪය අසංවර වෙනවා. අපිට හොඳ ලස්සන රූපයක් ඇහැට ගැටුන ගමන් අපි මොකද කරන්නේ? අපි නැවත නැවතත් ඒ පැත්ත හැරි හැරි බලනවා. යන ඵත වාහනයකින් නම් අපි වීදුරුවත් ඇරල ඵකෙන් ඵලියටත් ඔලුව දාලා ආපස්ස බලනවා. දැන් මොකක්ද වෙලා තියෙන්නේ? වක්ඛු ඉඤ්ඪය අසංවර වෙලා. 17.26

වක්බි ඉන්ද්‍රිය අසංවර වූනොත් මොකද වෙන්නේ? මේ විදියෙන් නිමිති අරගෙන සුඛ වශයෙන් දැකලා නැවත නැවත ඒ රූපය බලන්න ඔහු කියන කැමැත්තෙන් ඇස ඒ පැත්තට යොමු වන නම් ඒ අසංවර වෙවිටි ඇහැ නිසා මොකක්ද වෙන්නේ? ලැබෙන ප්‍රතිපලය නමයි, **අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා** - දැඩි ලෝභය, තරඟ, දැඩි ලෝභය, දෝමනස්සය, අකැමැත්ත, පාපක අකුසල ධර්මයෝ නා නා ආකාරයෙන් ඒ චිත්ත සන්ථානය අරක් ගන්නවා. ආක්‍රමණය කරනවා. ඒ අකුසල අනුව ඒ හිත දූවනවා.

බලන්න මොහොතක් හිතලා, ලස්සනයි කියල හිතෙන යමක් නිමිති වශයෙන් අරගන්නහම, අපි ටිකක් ආපසු හැරලා බලනවා. බැලුවහම පෙනෙනවා තවත් ටිකක් ලස්සනට. අනේ හරි ලස්සනයි. හරි ලස්සනයි. මටත් ඇත්තම ඒක. මට අයිති කරගන්න ඇත්තම, මට ඇසුරු කරන්න ඇත්තම, මට ලංවෙන්න ඇත්තම. අත් සතු දේ තමන්ට අයිති කර ගැනීමේ අදහස ඇති වෙනවා. මේක නමයි **අභිජ්ඣාව** - දැඩි ලෝභයට එනවා. ඉස්සෙල්ලා ඇතිවුණේ ලෝභය, දැන් දැඩි ලෝභයට එනවා. අයිති කර ගන්න හිතෙනවා. ඒක එහෙම අයිති කර ගන්න බැරි වූනොත්, එහෙම කතා කරලා කැමැති නැතිවූනොත්, ඊළඟට **දොමනස්සය** එනවා. මට මගේ බලාපොරොත්තුව ඉටු කර ගන්න බැරිවුණා. බලාපොරොත්තුව බිඳ වැටිවිට නැත ඒ දුක්ඛ දොමනස්සය තුළ අපි ඕනෑම අකුසලයක් කරන්න පෙළඹෙනවා. පළගන්න හිතෙනවා. වෙර කරනවා, ක්‍රෝධ කරනවා. ඒ බලාපොරොත්තුව ඉටු නො වූනු නැත. මේක නමයි ලෝකයේ ස්වභාවය.

ඉතින් මෙන්න මේ තත්ත්වය තේරුම් අරගෙන, මෙතැන රුකුණේ නැත්තම, මෙන්න මේ වගේ හයානක තැනකට මනස පත්වෙනවා කියලා දැකලා, යම් කෙනෙකු වක්බිඉන්ද්‍රියයේ සංවරය පිණිස පිළිපදින්නේ නැතිනම්, වක්බිඉන්ද්‍රිය රකින්නේ නැතිනම්, වක්බිඉන්ද්‍රිය සංවරය පිණිස පිළිපදින්නේ නැතිනම්, කටයුතු කරන්නේ නැතිනම්, ඒක රකින්නේ නැතිනම්, ඒ ඇහැ නො රකින හිසසුව මේ සාසනයේ අභිවෘද්ධියක්, දියුණුවක් ලබන්නේ නෑ. එයා නුසුදුසුසෙක්. එබඳු ගව පාලකයෙක් නිසා ගව රාලට ම හානි වෙනවා වගේ එබඳු හිසසුවක් නිසා, මේ සාසනයේ හැම දෙනාට ම හිතානිසක් වෙන්න පුළුවන්. එක් කෙනෙක් වැරද්දක් කළහම, ඔක්කෝටම හේ බනින්නේ.

ඒ වගේම, **සොනෙන සද්දං සුභවා** - කණෙන් ශබ්ද අසා,

සානෙන ගන්ධං සායිභවා - නාසයෙන් ගන්ධයක් ගෙන,

ජිවිහාය රසං සායිභවා - දිවෙන් රසයක් ගෙන,

කායෙන ථොට්ඨබ්භං පුයිභවා - කයින් පහසක් ලැබ,

මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය - මනසින් ධර්මයක් දැනගෙන, ඒ අනුව නිමිති වශයෙන් ගන්නවා නම්, කුඩා සලකුණු වශයෙන් ගන්නවා නම්, ඒ ගැනීම නිසා, ඒ ගැනීමේ හේතුවෙන්, සෝතින්ද්‍රිය, ඝාතින්ද්‍රිය, ජ්විතින්ද්‍රිය, කායින්ද්‍රිය, මනින්ද්‍රිය, අසංවර වෙනවා. අසංවර වූහම තමන්ට පාලනයක් නෑ. නැවත නැවත ඒ අරමුණු බලන්න, ඒ අරමුණ හිතන්න, විඳින්න, පහස ලබන්න ආයතන යොමු කරනවා.

ඒ ආයතන නැවත, නැවත යොමු කරනවා කියන්නේ **අභිජ්ඣා** - දැඩි ලෝභයට එනවා ඒක අයිති කර ගන්න. ඒක ඇසුරු කරන්න, ඒක පහස ලබන්න, ඒක සිප වැලඳ ගන්න, ඒක රස බලන්න, ඒ

ගැන නැවත නැවත සිත සිතා රස විඳින්න, එතකොට අහිඞ්ඤාව. ඒ කැමැත්ත ඉටු නො වන යම් බාධකයක් ප්‍රදායනොත්,

ඒක ඉටු කරගන්න බැරිවූනොත්, **දොමනස්ස** - අකැමැත්ත එනවා.

බලාපොරොත්තු බිඳ වැටිවි තැන, **යම් පිච්ඡං න ලහති, තම්පි දුක්ඛං** - බලාපොරොත්තු ඉටු නො වෙව්ව තැන, දුකට දොමනස්සයට පත්වෙව්ව තැන, අත්ත වෛරය ගොඩනැගෙනවා. පළිගන්න,

පාපකා අකුසලා ධම්මා - නොයෙක් පාපක වූ අකුසල ධර්මයෝ ඒ සුද්ගලයා අනුව යනවා. ඒ සුද්ගලයාගේ සිත බැහැරගන්නවා, වසග කර ගන්නවා. ආක්‍රමණය කරනවා. මෙන්න මේ බව දැන, යම් කෙනෙකු මේ ආයතනයන්ගේ සංවරය පිණිස පිළිපදින්නේ නැතිනම්, ඒ ආයතන රකින්නේ නැතිනම්, ඒ ආයතන ටික සංවරය පිණිස නිවැරදි වූ ප්‍රතිපදාවකට යොමු වෙන්නේ නැතිනම්, මේ ආයතන භය අසංවරව පරිහරණය කරන හික්කුළු මේ සාසනය තුළ කවදාවත් ම විෂේෂභවයකට, විපුලභවයකට, විශිෂ්ඨභවයකට, ශ්‍රේෂ්ඨභවයකට පත්වෙන්නේ නැහැ.

එපමණක් නොවෙයි, එබඳු ගව පාලකයාගේ ගව රූල පිරිහෙනවා වාගේ, එබඳු ලක්ෂණවලින් යුක්ත හික්කුළු නිසා, එබඳු හික්කුළුගෙන් ගහන හික්කු සමාජය, හික්කු සමාජයටම යම් යම් පිරිහීම් ලක්ෂණ නිපදා අපහාස ද අත් විඳින්නට සිටි වෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙන්න මේ ආකාරයෙන් වණ වසා ගැනීමක් හැටියට, ඇස උපමා කරන්නේ එතකොට තුවාලයකට යි. ඇහැ, කණ, නාසය, දිව, කය, මන කියන්නේ තුවාලයක් වාගෙයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා තවත් තැනෙකදී, මේ අදහස ම, මහණෙනි, යම් කෙනෙකු, මේ ශරීරයේ තුවාල තියෙන කෙනෙක් වණ, පිළිකා, ගඩු තියෙන කෙනෙක්, කටු ලැහැබකට රිංගුවොත්, කටු ලැහැබකට ගියොත්, කටු වණයකට ගියොත්, එයා එක පියවරක් හෝ ඔසොවා ඉදිරියට තියන්නේ භාත්පස බලලා. උඩත් කටු, බිමත් කටු, සතර පැත්තේ ම කටු, එතකොට තිකම් ශරීරයකුත් නොවෙයි. තුවාල සහිත ශරීරයක්. තුවාලයක නොවෙයි, තිකම් ශරීරයක කටු අත්තක් පැටලුනත් දැඩි වේදනාකාරියි. තුවාලයක ඒ කටු අත්ත පැටලුනොත්, මහත් වූ වේදනා යි. ඒතකොට ඒ මහත්වූ වේදනා ගෙන දෙන තුවාල සහිත කෙනා යම් කෙනෙකු හදිස්සියේවත් කටු ලැහැබකට යන්න වූනොත් එයා කොච්චර පරෙස්සමින් ද මහණෙනි, පියවරක් ඉදිරියට තියන්නේ? අතු නමාගෙන, හැම පැත්තක් ම බලලා, උඩ බලලා, යට බලලා, බිම බලලා, අරක බලලා, පිටිපස්ස බලලා, ඉස්සරහ පැත්ත බලලා, හැම පැත්තක් ම බලලා, නුවණින් ම යි, සිහියෙන් ම යි හැම පාදයක් ම තබන්නේ ඉදිරියට.

ඒ වගේ මහණෙනි, මේ සමාජය තුළ කටයුතු කරන කොට, මේ ඉන්ද්‍රිය භය ඒ වගේ තුවාල ශරීරයක් වගේ සලකන්න. මේ ආයතනවලට ගැටෙන අරමුණු ටික කටු අතු වගේ සලකන්න. මේ කටු අත්තක් මේ තුවාලයක ගැටුනොත් මහත් වූ වද වේදනාවක් විඳිනවා. තුවාලට කටු අත්තක් වැදුනොත් ලේ ගලයි. ඒ තුවාලය පැරෙයි. ටික වෙලාවක වේදනාවක් වෙයි.

එහෙත් මේ ඇසට, කණට, නාසයට, දිවට, කයට, මනසට යම් වැරදි අරමුණක් ලැබ්ලා හිත කෙලෙසුනොත්, ලෝභ සහගත වූනොත්, ද්වේශ සහගත වූනොත්, පාපක අකුසල ධර්මයන්ට වැටුනොත්, ඒකේ විපාක විඳින්නේ මේ පිච්ඡයේ විතරක් නොවෙයි. අදත් මේ මොහොතෙන් කල්ප

ගණන් අපායේ ඉපදිලා නා නා විධ දුක් වේදනාවන් විඳින්නේ, ගිහි ජාලාවල දැවෙන්නේ, මෙන්න මේ තුවාලය රැකගන්න බැරි වෙට්ට නිසයි. මේ ආයතනය, මේ තුවාලය වහගන්න බැරි වෙට්ට නිසයි.

ඒ නිසා අපි ආයතනයන්ට යම් අරමුණක් ගැටිලා. නිමිත්තක් පහලවුනොත්, සලකුණක්, කුඩා ලකුණක් සිතේ පහලවුනොත්, වැදුනොත්, පරිසර වශයෙන් හෝ ලෝභ සහගතව හෝ, කාම සහගතව හෝ, ද්වේෂ සහගතව හෝ, යම් නිමිත්තක් වැදුනනම්, ඉක්මණින්, දැන් තුවාලයක් හැදුන. ඒ තුවාලය වැහුවේ නැත්නම් ගවයාගේ තුවාලය ඉහඳ නියලා, කපුටෝ කොටලා, ලොකු තුවාලයක් වෙත බව දැනගෙන, ඒ වගේ මේ තුවාලයක් හට ගන්නා, දැන් මේ තුවාලය ඉක්මණට වහ ගන්නේ නැතිනම් මට විපතක් වෙනවා කියල දැනගෙන, ඒක වහන්න දන්නේ නැති හිසසුව විෂේශත්වයකට, උතුම් බවකට, පත් නොවන බව විෂේශත්වයකට පත් නොවන දුච්ඡල හිසසුවක් බව මේ කරුණේදි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

(5) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු න දුමං කත්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යථාසුතං යථාපරිසත්තං ධම්මං න විජ්ජාරෙන පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න දුමං කත්තා හොති.

අර ගවයන් ඇති කෙනා මැසි මදුරුවන් සහිත කාලවල දුම් ගස්සවලා ගවයින්ව ආරක්ෂා කරන්ට ඔන. නැත්නම් ගවයෝ දුබල වෙනවා, දුච්ඡල වෙනවා. පිරිහෙනවා.

ඒ වාගේම මෙන්න මේ සාසනය තුලත් යම් හිසසුවක් තමන් ඇසූ පමණකින්, තමන් වැඩූ පමණකින්, තමන් දැන ඉගෙන ගන්න අවබෝධ කරගන්න ධර්මය විස්තර කරලා අනුන්ට කියල දෙන්නේ නැත්නම්, ඒ දැනගන්න ධර්මය අනුන්ට විස්තර කරල දෙන්නේ නැත්නම්, තමන් දන්න ප්‍රමාණයෙන් එබඳු හිසසුව මේ සාසනය තුල අභිවෘද්ධියකට දියුණුවකට යන්නේ නැ.

එහෙයම් සසරේ හය දැනගන්න ඔබත් දුම් ඇල්ලීම නො කළොත් විෂේශත්වයකට පත්වෙන්න බැහැ. දුච්ඡල ගොපොල්ලෙක් වගේ වෙනවා. ඒ නිසා අපි දැනගන්න ධර්මය, දැනගන්න, අසාගන්න පමණකින් තව කෙනෙකුට කියා දෙන්න ඔන. කියා නො දෙනවා නම් ඒක පැවිදි පිටිනයේ වැඩි විෂේශත්වයකට මේ ආයුෂී සාසනයේ විෂේශත්වයකට පත් නො වන්නෙක් බවට පත්වෙනවා. ඒ ධර්මය තව කෙනෙකුට කියා නො දෙනවා නම්. එබඳු දුබල මට්ටමින් යුක්ත කෙනා මේ සාසනය තුල විෂේශත්වයකට පත් වෙන්න අහවැසියි.

(6) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිත්ථං ජානාති ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධරා විතයධරා මාතිකාධරා, තෙ කාලෙන කාලං උපසධිකම්භවා න පරිපුට්ඨති න පරිපඤ්ඤති : ඉදං භත්තෙ කථං, ඉමස්ස කො අපෙඨාති? තස්ස තෙ ආයස්මත්තො අවිට්ඨස්සෙව න විවරන්ති, අනුත්තාතිකතස්සෙව න උත්තාතිකරොන්ති, අනෙකච්ඡිනෙසු ව කඩ්ඛාදානියෙසු ධම්මෙසු කඩ්ඛං න පටිච්චනොදෙත්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න තිත්ථං ජානාති.

මහණෙනි, යම් හිසසුවක් තිත්ථිය නො දති නම්, නොටුපොල නො දති නම්, මේ සාසනයේ විෂේශත්වයකට පත්වෙන්න බැහැ. තිත්ථිය කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ හඳුන්වන්නේ මේ සාසනයේ

ඉන්නවා ගිහි වෙන්න පුළුවන්, පැවිදි වෙන්න පුළුවන්, විෂෙශයෙන් පැවිදි උතුමෝ බහුශ්‍රැතයි. බොහෝ ඇසූ පිරු තැන් ඇති නොයෙක් අධිගම ඵලවලට පත් වෙව්ව, ධර්මය වෙව්ව, ධර්මය බොහෝ දරාගන්න, විනයධර වෙව්ව, මානිකාධර වෙව්ව, උන්නමයෝ ඉන්නවා. මෙන්න මෙබඳු සන්තර්ජයන් උතුමන් සොයාගෙන කලින් කල ඒ ඇත්තො ලගට, සම්පයට ගිහිල්ලා, **උපසංකම්පනා** - ලගට ගිහිල්ලා අහන්න ඔන.

ඉදං භන්තෙ කථං? - ස්වාමිණි, මේක මොකක්ද? මේ මොකක්ද මෙනැන තියෙන්නෙ මේ?

ඉමස්ස කො අපෙඨාති? - ස්වාමිණි, මෙතෙ අප්පිය මොකක්ද? මේ ධර්මයේ අප්පිය මොකක්ද?

න පරිපුට්ඨති න පරිපඤ්ඡති - ප්‍රශ්න කරන්නේ නැත්නම්, විමසන්නේ නැත්නම්, ඒ කලින් කල ඵබඳු උතුමන් ලගට ගිහිල්ලා මෙසේ 34.01 ධර්මයෙහි අප්පිය නො විමසන කෙනාට කවදාවත් ඵබඳු හිඤ්ඤා විවර නො වුනු තැනක් විවර කරලා දෙන්නේ නෑ. වැසුණු තැනක් හැරලා දෙන්නේ නෑ. අපැහැදිලි තැනක් පැහැදිලි කරලා දෙන්න වෙන්නේ නෑ. නා නා වීඩ වූ ධර්මයන්හි නා නා වීඩ තැන්හි ඇතිවෙව්වි සැක දුරු කරන්න වෙන්නේ නෑ. ඇයි, අර වගේ උතුමන් ලගට යන්නෙ නෑ. හරි නොටුපොලට යන්නේ නෑ. නොටුපොලට, නිවැරැදි නොටුපොලට නො යන නිසා විවර වූවක් විවර වෙන්නේ නෑ. සැඟවිව්ව දේ ඵලි වෙන්නේ නෑ. අපැහැදිලි තැන පැහැදිලි වෙන්නේ නෑ. සැක තැන නිසැක වෙන්නේ නෑ.

ඒ නිසා මේ සාසනයේ යම් හිඤ්ඤාවක් ඒ ධර්මය විනය ධර බහුශ්‍රැත උතුමන් කරා කලින් කල ගිහිල්ලා මේ අප්පිය මේ ධර්මය කෙබඳු කියලා, අහන්නේ නැත්නම්, විමසන්නේ නැත්නම්, ඔහු මේ සාසනය තුළ අභිවෘද්ධියක්, දියුණුවක් ලබන්නේ නෑ. ඒ නිසා මේ සාසනයේ අභිවෘද්ධියක්, දියුණුවක් අපේක්ෂා කරන කෙනා **නිත්ථං ජානාති** - නොටුපොල හොඳට දැනගෙන ඉන්න ඔන.

(7) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තථාගතජපවෙදිතෙ ධම්මචිතයෙ දෙසියමානෙ න ලහති අත්ථවෙදං, න ලහති ධම්මවෙදං, න ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජ්ජං. ඵවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න පිතං ජානාති.

යම් විටෙක පිතය නො දනිද, බීජු නො බීජු බව නොදනිද දැන් අර ගව රූල පරිහරණය කරන කෙනා දියට ගවයන් ටික දැක්කුවහම ඵයා පරික්ෂාකාරී වෙලා ඉන්න ඔන ගවයන් දිය බිව්ව නො බිව්ව බව. යම් ගවයෙකුට නිතරියේ දිය නො ලැබුනොත් ඒ ගව රූලේ පරිහරණයක්. ඒ වගේ මෙන්න මේ සාසනය තුළ **තථාගතජපවෙදිතෙ** - බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කල ධර්මය අහන කොට ධර්මවිනය අහනකොට, **දෙසියමානෙ** - කවුරු හරි දේශනා කරන කොට **න ලහති අත්ථවෙදං**, - අප්පිය දැන සතුට උපදින්නේ නැත්නම්, **න ලහති ධම්මවෙදං**, - ධර්මය දැන සතුට උපදින්නේ නැත්නම්, **න ලහති ධම්මුපසංහිතං** - ධර්මය ඇසුරුකොට ප්‍රමෝදය ඇතිවෙන්නෙ නැතිනම්, ඵබඳු කෙනා මේ සාසනය තුළ අභිවෘද්ධියකට, දියුණුවකට යන්නේ නෑ.

අපි තථාගත ධර්මයක් අහනකොට අප්පිය ධර්මය පිළිබඳව, අප්පිය කියල කියන්නේ පලය. ධම්ම කියන්නේ හේතුව. සමුදය, පලය. අප්පිය කියල කියනව පලයට. ධම්ම කියල කියනව හේතුවට. හේතුව පලය පිළිබඳව කරුණු නො වැටැහෙණව නම්, බණ අහණකොට අපට ධර්මය පිළිබඳව

වැටුහෙන්න ඔන, අනේ මේ ධර්මය නේද කියන්නේ, අපේ අත්දැකීම් නේද කියන්නේ, තමන්ගේ දෙයක් බවට වැටුහෙන්න ඔන. තමන්ගේ අත් දැකීමක් බවට පත්වෙලා ඒ ධර්මය ඇසුරුකොට ප්‍රමෝදයක් නූපදිනව නම්, ධර්මය අභනකොට ප්‍රමුදින බවක් ඇති නො වෙනව නම්, එයා මේ සාසනයේ දියුණුවක් ලබන්නේ නෑ.

දැන් අපි දන්නවා පින්වතුනි සමහර වෙලාවට අපි සමහර බණ අභනවා, බණ තමයි. ධර්මය අභනව. ඒ වුනාට කිසි සතුටක් නැහැ. ප්‍රමෝදයක් ලබන්නේ නෑ නිකං. සමහර වෙලාවට බණ අභනවා. හරි ප්‍රමෝදයක් ලැබෙනවා. අභනට තමන්ගේ දෙයක් කිව්ව වගේ සිතට දැනෙන බවක් තියෙනවා.

අර වතුර බිව්ව වගේ. පිපාසය සන්සිඳුන වගේ කුස පිරිව්ව බවක්, සිත පිරුණු බවක්, දැනෙනවා. මෙන්න මේ ධර්මය අභනකොට සිත පිරෙන ධර්මයක් අභන්න ඔන. සිත සතුටු වෙන ධර්මයක. කුස පිරෙන ධර්මයක් අභන්න ඔන. ඉතින් එබඳු ධර්මයක් ඇහෙන්නත් ඔන. එබඳු ධර්මය ඇති තැන් සොයන්නත් ඔන. සොයල එබඳු ධර්මයකින්, ධර්මය අභනකොට එබඳු ආර්ථි වේදය, ධර්ම වේදය, සතුට, ධර්මය ඇසුරුකොට ප්‍රමෝදය නූපදිනව නම්, ඒ ප්‍රමුදින බව නූපදිනව නම් එයාට බැහැ මේ සාසනයේ අභිවෘද්ධියක් ලබන්න. එයාට ධර්මය පිට එකක් වෙන්නේ නෑ. ධර්මය තමන්ගේ එකක් වෙන්නේ නෑ. ධර්මයට ලං වෙන්නේ නෑ. සම්ප වෙන්නේ නෑ. ධර්මයෙන් තවත් ඇත් වෙනවා. ඒ නිසා ධර්මය තමන්ගේ අත් දැකීමක් වෙලා දැනෙන්න ඔන. පෙනෙන්න ඔන, ආර්ථි වැටුහෙන්න ඔන. එලය වැටුහෙන්න ඔන. ධර්මය ඇසුරුකොට ප්‍රමෝදය උපදින්න ඔන. එහෙම උපදින්නේ නැති කෙනා මේ සාසනයේ දියුණුවක් අභිවෘද්ධියක් ලබන්නේ නෑ. කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

(8) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු න චිට්‍යං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං යථාභූතං තප්පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු න චිට්‍යං ජානාති.

මහණෙනි, චිට්‍ය නො දන්නේ කියල කියන්නේ මොකක්ද? කොහොමද? මහණෙනි යම් කෙනෙකු මේ සාසනය තුළ අරි අට්ඨ මග, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය නො දන්නව නම්, මේ ලෝකික ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය මේ ලෝකාත්තර ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය කියල දන්නේ නැත්නම්, අඩු තරම්ත් අවම තරම්ත් ලෝකික වූ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය, කම්මස්සකතා ඥානය පෙරටුකොට ඇති එබඳු දැක්මක්වත්, නුවණක්වත් ප්‍රමුඛව නැත්නම් ඒ අනුව ගිය සම්මා සංකල්ප, වාචා කම්මන්න, ආප්ව සිල සමාධියෙහි යෙදිල නැත්නම් මේ සාසනය තුළ දියුණුවක් අභිවෘද්ධියක් ලබන්න පුළුවන් කමක් නෑ. ලෝකාත්තර සම්මා දිට්ඨිය, චතුරාර්ය සත්‍යය පිළිබඳව දැනුම නුවණ පෙරටු කර ගන්න ඒ සම්මා දිට්ඨිය මූලික වෙව්ව, ඒ ආර්ය මාර්ගය නො දන්නව නම්, මේ සාසනයේ ඔහුට දියුණුවක් අභිවෘද්ධියක් ලබන්න පුළුවන් කමක් නෑ. ගව රූල දක්කා ගෙන යන ගොපොල්ලා ඒ මාර්ගයේ තිබෙන අතුරු අනතුරු විපත් පිළිබඳව, මග තිබෙන කෙත් යායවල් පිළිබඳව සිදුවෙන්න පුළුවන් අනතුරු විපත් පිළිබඳව, අලාභ කරදර පිළිබඳව, සැලැකිලිමත් නො වුනොත් නිසි මගකට ගව රූල දැක්කුවේ නැත්නම්, අනතුරුදායක පැත්තකට ගවරූල දැක්කුවොත්, තමනුත්, ගවයොත් හානියට විනාශයට පත්වෙනවා.

ඒ වගේම මෙන්න මේ සාසනය තුළත් යම් කෙනෙකු හරි මාගීයක් නැතුව තමන් වැරදි පාරකට යොමුවුනොත් තමනුත් වැරදි මාගීයකට යොමුවෙලා, ගවරුලත් දක්කන්නේ වැරදි පාරටයි. එතකොට ගවරුලත් දක්කාගෙන තමනුත් යන්නේ වැරදි පාරකයි.

අද මේ සාසනය තුළ කෙනෙකුට ආයී අෂ්ඨාංගික මාගීය පිළිබඳව හරියට නොදැන තව බොහෝ පිරිසක් ඒ දිසාවට යොමු කරලා වැරදි මාවතකට අතුරු අතතුරු විපත්ති බහුල පැත්තකට මාවතකට යොමු කරන අය ලෝකයේ පහළවෙලා තියෙනවා.

මෙන්න බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙතැන දේශනා කරනවා **න වීරිං ජානාති** - මේ පාර නො දන්න හිඤ්ච විශේෂත්වයකට, උතුම් ඵලයකට පත්වෙන්නේ නෑ. පාර නො දන්න ගොපොල්ලා තමනුත් තමන්ගේ ගව රුලත් විනාශයට පත්කරනව, පත්කරගන්නවා වගේ එබඳු මග නොදන්න හිඤ්ච නිසා මේ සාසනයටත් මහත්වූ හානියක් විනාසයක් ම වෙනවා කියන එක බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ආකාරයෙන් දක්වනවා. එම නිසා වීරිය නොදන්න කෙනාට මේ සාසනය තුළ තමන්ට අහිවාද්ධියක් ලබන්නත් බෑ. අනුන්ට යහපතක් කරන්නත් බැරුව යනවා.

(9) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගෝවරකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ යථාභූතං නස්පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු න ගෝවරකුසලො හොති.

මහණෙනි, මේ සාසනය තුළ ගෝවර භූමිය දන්නේ නැත්නම් එබඳු හිඤ්චකට මේ සාසනය තුළ විශේෂත්වයකට පත්වෙන්න පුළුවන් කමක් නෑ. මේ ආයී සාසනයේ ශ්‍රාවකයන්ට තිබෙන ගොදුරු බිම, පිය උරුමයෙන් ලැබිවිට උරුමය තමයි සතර සතිපට්ඨානය. සතර සතිපට්ඨානයේ යෙදෙනව නම් කිසිම සතුරෙකුට අතතුරු විපත්ති කරන්න පුළුවන් කමක් නෑ. ඒ බිම පිහිටලා ඉන්නවනම් කාගෙන්වත් අතතුරු නෑ.

යම් කෙනෙකු මෙන්න මේ ගෝවර කුසලතාවය ගෝවර භූමිය පිත්ත භූමිය නො හඳුනනවා නම් එබඳු හිඤ්චකටත් මේ සාසනය තුළ විශේෂත්වයකට පත් විය නො හැකි දුබල හිඤ්චක් බව තමනුත් අනුනුත් විනාශයට පත්කරන විශේෂත්වයකට පත් නො වන, මෝඩ සහගත, මූලා සහගත කෙනෙක් බව බුදුරජාණන් වහන්සේ 46.26 අර මෝඩ අදක්ෂ ගව පාලකයෙකුට සමාන කිරීමෙන් දේශනා කරනවා.

(10) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදොහි හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධා ගහපතිකා අභිහට්ඨං පචාරෙත්ති වීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චහෙසජ්ජපට්ඨකාරොහි. තත්‍ර භික්ඛු න මත්තං ජානාති පටිග්ගහණාය. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදොහි හොති.

ඉතුරු නොකොට දොවාගන්නා අදක්ෂ ගව පාලකයා පිළිබඳව අපි ඉගෙනගන්නා. මේ සාසනයේ යම් හිඤ්චක් ප්‍රමාණය නො දන්නවා නම්, යම් සැදැහැවත් ගෘහපතියෙක් බොහොම ශ්‍රාධාවෙන් ලගට, වෙනට පවරවා පමුණුවා වීවර, පිණ්ඩපාත, සේනාසන, ගිලානප්‍රත්‍යය, ආදි සිව්පසයෙන් උපස්ථාන කරනවා. මෙසේ උපස්ථාන කරන කල්හි ඒ සැදැහැනි දායකයන්ගේ ප්‍රමාණය දැන, පමණ දැන පිළිගන්නේ නැත්නම්, දෙන තරමක් පිළිගන්නව නම්, ප්‍රමාණය නො දන්න හිඤ්ච

කවදාවත් මේ සාසනයේදී සුවිශේෂත්වයකට පත් නො වන දුබල පුද්ගලයෙක් බව දුබල ගව පාලකයෙක් ගොපොල්ලෙක් මෙන් තමනුත්, ගව රූලත් පිරිහීමට ලක්කරගත්තෙකු බවත්, බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙහිදී දේශනා කරනවා. මේ දක්ෂ ගොපොල්ලා කවුද කියන එක පැහැදිලි කරන කොට මේවා නැවත වරක් විස්තර වෙනවා.

(11) කතංව හික්ඛවෙ හික්ඛු යෙ නෙ හික්ඛු පෙරා රත්තඤ්ඤු වීරපබ්බජිතා සංඝපරිණායකා, නෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති? ඉධ හික්ඛවෙ හික්ඛු යෙ නෙ හික්ඛු පෙරා රත්තඤ්ඤු වීරපබ්බජිතා සංඝපරිණායකා, නෙසු න මෙත්තං කායකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙව රහො ව, න මෙත්තං වචිකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙව රහො ව, න මෙත්තං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙව රහො ව, එවං ඛො හික්ඛවෙ හික්ඛු යෙ නෙ හික්ඛු පෙරා රත්තඤ්ඤු වීරපබ්බජිතා සංඝපරිණායකා, නෙ න අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

මහණෙනි, මේ සාසනයේදී සංඝපිතෘන් පැවිද්දෙන් වඩිහිටි වූ, පැවිද්දන්ට නායක වූ, සිලයෙන්, ගුණයෙන්, තපසින් වැඩිහිටි වූ, එබඳු උතුමන්ට අතිරේක පූජාවන්ගෙන් පිදුම් ලබන්නේ නැත්නම්, පිදුම් දෙන්නේ නැත්නම්, එබඳු හික්ඛු මේ සාසනය තුළ විශේෂත්වයකට පත්වෙන්නේ නැ. අර ගව පාලකයා ගව නායකයින්ට අතිරේක ආහාර පාන සපයන එක ඔහුගේ ශක්ති සම්පන්න බව ආරක්ෂාව නො රැක්කොත් ගව රූල ම දුබල දුච්ඡ වෙනවා වගේ මෙන්න මේ සාසනය තුළත් ඒ සංඝපිතෘන් වහන්සේලා, සංඝනෙතෘන් වහන්සේලාට, සංඝ පරිනායකයන් වහන්සේලාට, පැවිද්දෙන්, උපසම්පදාවෙන්, සිලයෙන්, ගුණයෙන් පිරිපුන් එබඳු උතුමන්ට සලකන්නට ඕන. කොහොමද සලකන්නේ? යම් කෙනෙකු ඒ සැලැකිල්ල නො කරනව නම් එබඳු ගුණ ඇති උතුමන් හමුවේ ඇති තැනත්, නැති තැනත්, මෙත්තා සහගත කාය කම්මයෙන් ගරු සැලැකිලි නො කරනව නම්.

මෙත්තා සහගත වචි කම්මයෙන්, හමුවෙන්, නො හමුවෙන් ඇති තැනත්, නැති තැනත්. ගරු නො කරනව නම්,

මෙත්තා සහගත මනො කම්මයෙන් ඇති තැනත්, නැති තැනත්. දෙතැනම ගරු සැලැකිලි නො දක්වනව නම්, එබඳු හික්ඛුකට මේ සාසනයේ විෂේෂත්වයකට කවදාවත් පත්වෙන්න පුළුවන් කමක් නැ. අර ගවයන්, විෂේෂත්ව ගවයන්ට නො සැලැකුවොත් ඒ ගව රූලට ම භාතියක් වෙනව වගේ මෙන්න මේ සාසනය තුළ තමනුත්, සාසනයන් අනිවය්යීයෙන් විනාශයට පත්වෙන බව මේ සූත්‍ර ධර්මය තුළ දේශනා කළා.

ඉමෙහි ඛො හික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො හික්ඛු අභබ්බො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ වුද්ධිං වීරුල්හිං වෙසුල්ලං ආපජ්ජිතුං.

මෙන්න මේ කියන කරුණු එකොලහෙන් යුක්ත වූ පැවිද්දා, හික්ඛු මේ සාසනය තුළ වෘද්ධියකට විපුලභාවයකට, උපස්භාවයකට, අධිගමයකට පත්වෙන්නට නුසුදුසු බව, නුසුදුස්සෝ බව බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ මෝඩ ගොපොල්ලා උපමා කරමින් දේශනා කළා.

ඊළඟට උන්වහන්සේ එකොළොස් කරුණකින් දක්ෂ ගොපොල්ලා පිළිබඳවත් එකොළොස් කරුණකින් දක්ෂවූ පැවිද්දා පිළිබඳවත් දේශනා කරනවා. ඒ ටික අපි

.....

Talk 1 Side A

මහා ගොපාල සූත්‍රය. සූජ්‍ය පිටිගල ගුණරත්න ස්වාමීන් වහන්සේ.

නමෝ තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

ඒ භාග්‍යවත්වූ තිලෝගුරු සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට, තුන් ලෝකයට මහා ශාන්තියක් වූ නව ලොවුතුරා ශ්‍රී සද්ධම්මයට, සදහම් මගින් සැහැසුණු යුගයෙන් යුගයට පරපුරෙන් පරපුරට ඒ ශාන්තියේ මග පවත්වාගෙන ආ ආයී උතුම් මහා සඟ රුවනට, මාගේ ජීවිත සුචාවෙන් වඳනාව, නමස්කාරය වේවා.

ඒකාදසහි භික්ඛවෙ අධිගෙහි සමන්තාගතො ගොපාලකො භබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ථානිකත්තුං කතමෙහි එකාදස?

මහණෙනි, අංග එකොළහකින් යුක්ත වෙව්වි, ගොපොල්ලා ගව පාලකයා ගවයන් පරිහරණය කරන්න සුදුසුයි. එබඳු ගොපොල්ලාගේ ගව රූල වැඩි දියුණු වෙනවා, අභිවෘද්ධියට බොහෝ බෝවීමකට ලක් වෙනවා, දියුණු තියුණු වෙනවා කියලා, බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කලා. කවර අංග එකොළහකින් යුක්ත ගොපොල්ලාගේ ගවරූල ද වැඩි දියුණු වෙන්නේ?

ඉධ භික්ඛවෙ ගොපාලකො රූපඤ්ඤා හොති. ලක්ඛණකුසලො හොති. ආසාදිකං සාධෙතා හොති. චණං පට්ඨිජාදෙතා හොති. දුමං කත්තා හොති. තිත්ථං ජානාති. පිතං ජානාති. වීථිං ජානාති. ගොවරකුසලො හොති. අවසෙසදොහි ව හොති. යෙ තෙ උසහා ගොපිතරො ගොපරිණායකා තෙ අතිරෙක සුජාය සුජෙතා හොති. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ එකාදසහි අධිගෙහි සමන්තාගතො ගොපාලකො භබ්බො ගොගණං පරිහරිතුං ථානිකත්තුං.

මහණෙනි, මෙන්න මේ කරුණු එකොළහෙන් යුක්ත ගව පාලකයාගේ ගව පට්ඨිය වැඩෙනවා, දියුණුවෙනවා. ඔහු ගව පාලනයට සුදුසුයි.

(1) **රූපඤ්ඤා හොති.** - ඔහු දන්නවා ගවයන් පිළිබඳව ලක්ෂණ ටික, තොරතුරු ටික. මේ ගව රූලේ මෙව්වර ගවයෝ ප්‍රමාණයක් ඉන්නවා. ගව පරිත්‍යායකයෝ මෙන්න මේ මේ සතුන්. ගැබ් බරව ඉන්නේ මෙන්න මේ සතුන්. පැටව් ඉන්නේ මෙන්න මේ දෙනුන්ටයි. මේ පැටවු කිරි බොන

පැටවු. මේ පැටවු, මේ අය නහඹු වස්සෝ, මේ අය නහඹු වැස්සියෝ කියල සන්න, ගව පිරිස පිළිබඳව හොඳට දන්නවා. ඊළඟට, ඔවුන්ගේ සලකුණු තියෙනවා. හඳය කියනවා, ලපෙය කියනවා. කචච කියනවා, රත්ත කියනවා, රත්ති කියනවා. එක එක නමින් හොඳට හඳුනනවා සන්න ටික. කොහේ දි දැක්කත් මේ මගේ ගව රුලේ ගවයෙක් කියලා දන්නවා දක්ෂ ගව පාලකයා. එහෙම ගව පාලකයාගේ ගවයෝ කචචවත් නැති වෙන්නේ නැහැ. වෙනත් ගව රුලකට එකතු වුනත්, එකතු කර ගන්නත්, දකින පමණකින් ඔහු දක්ෂයි, තමන්ගේ ගවයා හඳුනාගන්න. ඊළඟට ඔහු දන්නවා ඒ පෙනෙන සලකුණෙන් බලලා තවත් සැඟවිවිව සලකුණු සොයලා, හරියටම තමන්ගේ ම ගවයා කියලා හඳුනාගන්න. ගවයෝ පිළිබඳව දක්ෂයි. මෙන්න මේ දක්ෂ ගව පාලකයාගේ ගව පට්ටිය වැඩි දියුණු වෙනවා, ඔහු දක්ෂයෙක්.

(2) ලක්කණ කුසලො හොති, - මේ එක එක ගවයන්ගේ තියෙන ලක්ෂණ ස්වභාවය, හඳුනාගෙන තියෙන්නට ඔන. ඒ ඒ ස්වභාවයන් හඳුනාගෙන, ගවයන්ව පාලනය කරන්න ඔන. දක්ෂ පාලකයා, ගව පාලකයා ගවයෙක්ගේ ස්වභාවය හැසිරීම දකිනකොට ම, හඳුනාගන්නවා, මෙයාට ලෙඩක් හැදිලාද, කකුලේ මොනවා හරි කටුවක් ඇතිලාද, තුවාලයක් හැදිලාද, වෙන මොකක් හරි රෝගයකින් ද ඉන්නේ, මේ පෙනෙන ලක්ෂණ, වෙනස දැක්ක ගමන් ම හඳුනා ගන්නවා. ඊළඟට ඔහු දන්නවා මේ ගවයෝ ටිකක් අතින අය. යම් යම් දේට කිපිලා අතින් ගවයන්ටත්, මනුස්සයින්ට වුනත් අතින්න පුළුවන්. ඒ නිසා ඔහුගේ ලක්ෂණය හඳුනාගෙන ඔහුව පරිස්සමින් නිසා ගන්න ඔන. හික්මුණු හිලෑ වෙව්වි එකෙකුට ඇඳලා, එකට ගැට ගහලා තියන්න ඔන. එහෙම නැත්නම් කඹයක් දාලා බැඳලයි තියන්නේ. ඒ නපුරු ගිහි ඇති කෙනාව. ඊළඟට සමහර ගවයෝ ඉන්නවා බොහෝම අහිංසකයි. පැත්තකට වෙලා, පිටිපස්සෙන් යන්නේ. බොහෝම ඇතින් යන්නේ. ඉතින් එබඳු ගවයන්ව ආරක්ෂා කරගෙන, රුලෙන් අත් හැරෙන්න නො දි, ඒ ඒ සතුන්ගේ ස්වභාවය දැන කටයුතු කිරීමේ හැකියාව ඇත්නම් යම් ගව පාලකයෙකුට ඔහුගේ ගව රුල වැඩි දියුණු වෙනවා, කිසිදු ගවයෙකුට කචචවත් අනතුරක් වෙන්නේ නැ.

(3) ආසාටිකං සාටෙනා හොති.

(4) වණං පට්ඨජාදෙනා හොති. - ගව පාලකයා දක්ෂ වෙන්නට ඔහු, පූංචි හරි තුවාලයක් වෙලා මැස්සෝ බිත්තර දාලා, ඉහඳ තියලා තිබුණොත් ඒක ඉක්මණින් ඉවත් කරලා ඒ තුවාලය සුඬ කරන්න ඔන. ඒ වාගේම තුවාලයක් වෙලා තිබුණොත් ඒ තුවාලය ඉක්මණින් බෙහෙත් දාලා වහන්න ඔන. නැත්නම් ඉහඳ තියනවා, කපුටෝ කොටනවා. මැස්සෝ වහනවා. මේ ගවයා මහා රෝගියෙක් වෙන්න පුළුවන්, ලොකු විනාශයක් වෙන්න පුළුවන් ගව රුලට ම. ඒ නිසා ඔහු ඉක්මණින්, බෙහෙත් දන්නවා. දැන් කල යුතු ප්‍රතිකාර ක්‍රමයන් ඔහු දන්නවා. ඉක්මණින් ඒ ලෙඩට, මේ රෝගයට, මේ තුවාලයට මේ ප්‍රතිකාරය කල යුතුයි කියල ඉක්මණින් ප්‍රතිකර කරනවා.

(5) **දුමං කන්තා හොති.** - මැසි මදුරුවන් බහුල කාලයට නොයෙක් කොළ වර්ග සොයාගෙන ඇවිල්ලා, දුම් ගස්සලා, රාත්‍රියේ මැසි මදුරුවන් ඉවත් කරලා, සුව සේ උන්ට නිදාගන්න සලස්වනවා. එවන් රාත්‍රි කාලයේ මදුරුවන් පන්න පන්නා ඇඟ සොලවමින් ඉන්න ගියොත්, දිගින් දිගටම එහෙම රාත්‍රියේ නිඳ නැතිව ගත කරන්න වුනොත්, දවාලට ගවයෝ පැත්තකට වෙලා වාඩි වෙලා නිදා ගන්නවා. ආහාර කන්නේ නැහැ. සොයන්නේ නැහැ. තණකොළ කන්නේ නැහැ. නිඳට යනවා. එහෙම වුනොත් සතුන් දුච්ච වෙනවා. ලැබෙන, දෙන්න නියෙන කිරි ටික අඩු වෙනවා. පැටියට කිරි ටික අඩු වෙනවා. ගව රූල දුබල වෙනවා. ඒ බව දන්න කෙනා රාත්‍රි කාලයේ දුම් අල්ලලා, මැසි මදුරුවෝ ඉවත් කරලා, උන්ට ආරක්ෂාව සපයනවා. එයාගේ ගව රූල වැඩෙනවා.

(6) **තිස්සං ජානාති** - යම් නොටුපොළකින් ගඟට බස්සනකොට, ගඟින් එගොඩට ගෙන යන කොට මෙගොඩ නොටුපොළ වගේම, එගොඩ නොටුපොළත් බලනවා. මෙතැනින් බැස්සුවාට, එගොඩට පිනගෙන ගිහිල්ලා ගොඩවෙන්න සුදුසු කැනක් තැන්නම්, පහත් බිමක් තැන්නම්, ගවයෝ අතරමං වෙනවා. දියේ ගහ ගෙන යන්න පුලුවන්. විපතට පත්වෙන්න පුලුවන්. ඒ නිසා මෙතන හරියට නොටුපොළක් නොවුනොත් ගවයන්ගේ අත් පා බිඳෙන්න පුලුවන්. අතතුරට පත්වෙන්න පුලුවන්. දුබල දුච්ච ගවයින්ට බැසගන්න බැරිවෙන්න පුලුවන්. වතුර ටිකක් බි ගන්න. ඒ නිසා එයා සුදුසු නොටුපොළක් බලල තමයි ගවයෝ ටික දියට දාන්නේ. එගොඩට ගෙනියන්නේ.

(7) **පිතං ජානාති.** - එයා පරීක්ෂාවෙන් ඉන්නවා මේ මුලින්ම බැස්ස අය වගේම අන්තිමට ආපු අයත් සැහෙන විදියට වතුර බිච්චද, දියෙහි ලැගල හිටියද, ප්‍රමාණවත්ද, හොඳට දැන හඳුනාගෙන තමයි ආපසු ගවයන් ටික ගොඩට ගන්නේ. බීජු නො බීජු බව හොඳට දන්නවා.

(8) **වීරිං ජානාති.** - ගවයෝ ටික අරගෙන යන්න ඔන පාර හොඳට දන්නවා. මේ පාරේ ගියොත් කුඹුරු ගොවිතැන් තියෙනවා. අතතුරු වෙන්න පුලුවන්, විපත්ති වෙන්න පුලුවන්. අලාබ වෙන්න පුලුවන්, නිඳා අපහාස වෙන්න පුලුවන්. දඩුවම් බඟ්කවලට ලක් වෙන්න පුලුවන් මේ ගවයෝ කුඹුරු කෙත් වලට දැම්මොත්. ඒ නිසා එයා කරදරයක් නො වෙන, අතුරු අතතුරු විපත්ති නැති, යාන වාහන අඩු නිදහස් මාවතකින් ගවයෝ ටික දක්කාගෙන යනවා, හැමදාම, කරදරයක් නො වෙන්න මේ දක්ෂ ගව පාලකයා.

(9) **ගෝවර කුසලො හොති** - ඒ වගේම ඔහු, දන්නවා ගෝවර භූමිය. ඊයේ පෙරේදත් ගවයෝ මේ පිට්ටනියේ තණ කෑවේ. අද ඒ භූමියේ, ඒ පැත්තේ හොඳ තණකොළ නෑ. ලා තණකොළ නෑ. අද ගෙනියන්න ඔන මේ පැත්තට. ඒ පැත්තේ තණකොළ තිබුණත් වතුර නෑ. එහෙම වුනොත් ගවයන්ට ආහාර තිබුනාට වතුර නැතිවුනොත් හොඳ නෑ. මේ පැත්තට ගියොත් වතුරත් තියෙනව. හොඳ ආහාරත් තියෙනවා. මෙය හොඳට හඳුනාගෙන, සුදුසු දිසාවට ගවයන් ටික දක්කනවා, දක්ෂ ගෝපාලකයා.

(10) අනවසෙසදොහි ව හොති - කිරි දොවනකොට ඔක්කොම ටික දොවාගන්නේ නෑ. ඒ වැස්සිගෙන, ඒ දෙනගේ පැටවුනට ඇතිවෙන ප්‍රමාණයට කිරි ඉතුරු කරලයි දොවාගන්නේ. ඔක්කොම කිරි ටික දොවාගන්නේ නෑහැ. ප්‍රමාණවත්ව, පැටවුනට ඇතිවෙන තරම් කිරි ඉතුරු කරලා කිරි දොවා ගන්නවා. ඒ නිසා පැටවු ටිකත් හොඳට කිරි බිල, හොඳට පුෂ්ඨිමත්ව හොඳින් වැඩෙනවා. ඒ ගව රූල හොඳට වඩිනය වෙනවා.

(11) නෙ උසහා ගොපිතරො ගොපරිණායකා නෙ අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති. - ඒ ගව රූලේ ඉන්න හොඳ ගව නායකයික්ට, මේ ගව රූලේ ගව දෙන්නුන්ට ගැබ් ගත්වන ඒ ගෝරුන් ගෝ පරිනායකයින් එබඳු අයට හොඳට ආහාර පාන දෙනවා. පුත්තක්කු ටික දෙනවා. වතුර ටික දෙනවා. මඩුවක්, කුඩාරමක් හදලා උන්ට ටිකක් සුවපහසුකමක් සලසලා දෙනවා ඔවුනගේ ශක්තිය ආරක්ෂා වෙන්න. මේ විදියෙන් අතිරේකව සැලැකිලි සම්මාන කරන කොට ඒ ගවයෝත් බොහොම ශක්ති සම්පන්නව ඉන්නවා, ඒ ගව රූල ම බොහෝම දියුණුවට, අභිවාද්ධියට පත් වෙනවා.

මෙන්න මේ අංග එකොලහකින් යුක්ත ගව රූල බොහෝම අභිවාද්ධියට, දියුණුවට පත්වෙනවා ඒ දක්ෂ පාලකයා නිසා, ඒ දක්ෂ ගව පාලකයා නිසා කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරමින් එවමෙට බො හික්ඛවෙ ඒකාදසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො හික්ඛු අහබ්බො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ වුද්ධිං විරුල්හිං වෙසුල්ලං ආපජ්ජිතුං. කතමෙහි ඒකාදසහි? මෙන්න මේ සාසනයෙන් කරුණු එකොලහකින් යුක්ත හික්ඛව වඩ වඩාත් මේ සාසනය තුළ අභිවාද්ධියට දියුණුවට, විසුලබවට, අධිගමයන්ට, උසස් උන්නම භාවයන්ට පත්වෙන්නට සුදුසු වෙනවා. මෙන්න මේ කියන අංග එකොලහකින් යුක්ත නම්.

කතමෙහි ඒකාදසහි? ඉඬ හික්ඛවෙ හික්ඛු

(1) රූපඤ්ඤා හොති.

(2) ලක්ඛණ කුසලො හොති.

(3) ආසාටිකං සාටෙතා හොති.

(4) වණං පට්ඨිජාදෙතා හොති.

(5) දුමං කත්තා හොති.

(6) තිත්ථං ජානාති.

(7) පිතං ජානාති.

(8) වීපිං ජානාති.

(9) ගොවරකුසලො හොති.

(10) අවසෙසදොහි ව හොති.

(11) යෙ නෙ හික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සධ්දසිතරො සධ්දපරිණායකා නෙ අතිරෙක පුජාය පුජෙතා හොති.

මහණෙනි, මෙන්න මේ අංග ඵකොළහෙන් යුක්ත භික්ෂුව මේ සාසනය තුළ අභිවෘද්ධියක් ලබනවා. යහපතක් වෙනවා. මගපල අධිගම උන්නම උසස් භාවයට පත්වෙනවා. රූපයෙහි දක්ෂ වෙනවා. ලක්ෂණයෙහි දක්ෂ වෙනවා. ඉහඳ ඉවත් කිරීමෙහි දක්ෂ වෙනවා. වන වසා තැබීමෙහි දක්ෂ වෙනවා. 17.23 දුම් ඇල්ලීමෙහි දක්ෂ වෙනවා. තිත්ථිය හොඳට දන්නවා. බී නො බී බව හොඳට දන්නවා. විටිය, මාවන හොඳට දන්නවා. ගොවර භූමිය හොඳට හඳුනනවා. ඉතුරු කොට දොවා ගන්නවා. සංඝ පිත්තන් වහන්සේලාට, සංඝ පරිණායකයන් වහන්සේලාට පැවිද්දෙන් උපසම්පදාවෙන් ගුණයෙන් සිලයෙන් උතුම් උතුමනට අතිරේක පූජාවෙන් පූජා කරනවා.

මේ ඵකොළොස් මගෙන් යුක්ත භික්ෂුව මේ සාසනය තුළ වෘද්ධියට විපුලභාවයට මහත්භාවයට දියුණුවට පත්වෙනවාය කියා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරමින් එකින් එක නැවත විස්තර කරනවා.

(1) කථංච භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු "යං කිඤ්චි රූපං සබ්බං රූපං චන්තාරි මහාභුතාති චන්ත්තඤ්ච මහාභුතානං උපාදාය රූපන්ති" යථාභුතං පජානාති. ඵචං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු රූපඤ්ඤා හොති.

මෙන්න මේ සාසනයේ භික්ෂුව මතු පිටින් පෙනෙන ස්වභාවයට රුවැටෙන්නේ නැ. මොන මොන ලස්සන ස්වරූපයෙන් විසිතුරුව, සුඤ්ඤාව ලෝකය තුළ නිමාණය වෙලා තිබුණත් ඒ ලක්ෂණ, ඒ සුඤ්ඤා දේ තුළ වගේම අසුඤ්ඤා දේ තුළත් තියෙන්නේ එකම ධාතුව බව විනිවිද දකිනවා. මතුපිට පෙනෙන හැඩයට වණියට රුවැටෙන්නේ නැ. මැටි තිබෙන තැන මැටි ම දකිනවා. භාවෙක් කියල රුවැටෙන්නේ නැහැ. දැන් අපි මැටි ගලියක් ගත්තහම කිසි වටිනාකමක් නැහැ. ඉල්ලුමක් නැහැ. ඒ මැටි ගලියේ හැඩය, වණිය වෙනස් කළොත් දැන් අපිට මැටි පෙනෙන්නේ නැහැ. භාවෙක්ව පෙනෙනවා. මුවෙක්ව පෙනෙනවා. කලයක් ඇතිලියක් මුට්ටියක් පෙනෙනවා. මැටි වැහුණා. දැන් වෙනස් දෙයක් පෙනෙනවා. හැබැයි පෙනෙන ස්වභාවය විතරයි වෙනස්වුනේ. පෙනෙන හැඩය ලක්ෂණය විතරයි වෙනස්වුනේ. ඒ හැම තැනකම තිබුනේ අර මූල තිබ්බව මැටි ම යි. පෙනෙන හැඩය වෙනස් වුනා. හැඩය වෙනස් වෙන්න වෙන්න නමත් වෙනස්වුනා. නම හා හැඩය වෙනස්වුනත් මේ හැම තැනකම තියෙන්නේ ධාතුවමයි කියල විනිවිද දකිනවා. මැටිවලට තණ්හා නො කළ කෙනා ඒකේ හැඩය ආකෘතිය වෙනස් කළහම අනේ භාවෙක් කියල භාවට රුවැටෙනවා. දැන් භාවෙක් කියල මිල දි ගත්තේ, තණ්හා කළේ මැටිවලටමයි. මැටිවලට තණ්හා නො කරන කෙනත් ඒකේ අලුත් හැඩයට, පෙනෙන ස්වභාවයට රුවැටෙනවා. මෙන්න මේ සාසනයෙහි උතුම් දියුණුවට අභිවෘද්ධියට යන කෙනා මොන තරම් උතුම් දෙයක් හැටියට පෙනුනත් අසුඤ්ඤා දෙයක් හැටියට පෙනුනත් සුභව පෙණුනත්, අසුභව පෙණුනත්, මේ හැම දෙයකම ඇත්තේ එක ම ධාතුව බව සතර මහා ධාතුව ම බව ධාතුවෙන් හට ගත්ත දේ බව හොඳින් විනිවිද දකිමින් ඒ රූපයෙහි ඇලුම් කරන්නේ නැහැ. රූප විෂයෙහි උපන් ආශාව, තණ්හාව ඉක්මණින් අත්හැර ගන්නවා. මෙන්න මෙසේ දක්ෂ භික්ෂුව මේ සාසනය තුළ අභිවෘද්ධියට, දියුණුවට පත්වෙනවා. ඔහු

(2) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණ කුසලො හොති. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු "කම්මලක්ඛණො බාලො, කම්මලක්ඛණො පණ්ඩිතො" ති යථා භූතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු ලක්ඛණ කුසලො හොති. මේ සාසනයේ මේ ලක්ඛණ කුසල හික්ෂුට කෙනෙකුගේ මතුපිට ස්වරූපය තුළ එක වර රුවැටෙන්නේ නැහැ. ඔහු පරීක්ෂාකාරී වෙතවා. මොකද ඔහු දන්නවා පණ්ඩිත ලක්ෂණ හා බාල ලක්ෂණ. යම් කෙනෙකු බාල ලක්ෂණ නම් ප්‍රකට කරන්නේ ඔහු ඇසුරු කළ යුත්තෙක් නොවෙයි. යම් කෙනෙකුගේ පෙනෙන ලක්ෂණ පණ්ඩිත ලක්ෂණ නම් හොඳ දෙයක් සිතන බව නම්, හොඳ දෙයක් කියන බව නම්, හොඳ දෙයක් කරන බව නම්, ඒ අපට පෙනෙන්න තියෙන පණ්ඩිත ලක්ෂණ විකයි. මේ සාසනයේ දක්ෂ හික්ෂුට යථාතථියෙන්, හොඳින් පරීක්ෂා කරලා හඳුනාගන්නවා පණ්ඩිතයා හා බාලයාට. අසෙවනාව බාලානං. පණ්ඩිතානංව සෙවනා. එනං මධ්ගල මුත්තමං. අභිවාදධියට, දියුණුවට කාරණාවක් කියල මංගල සූත්‍රයේත් දේශනා කලා නේ. එතකොට මේ ලෝකයේ හඳුනාගන්න අමාරු ලක්ෂණ විකක්. සමහර වෙලාවට බාලයොත්, පණ්ඩිත ලක්ෂණ ප්‍රකට කරනවා. කෙනෙකු රවටගන්න, මූලාකරගන්න ඕනවුනහම, බොහොම යහපත් බව යහපත්ව හිතන බව, යහපත්ව කථා කරන බව, යහපත්ව ක්‍රියා කරන බව, පෙන්නලා රවටනවා. ඉතින් මේ දක්ෂ හික්ෂුට එහෙම රුවැටෙන්නේ නැහැ. එහෙම රුවැටෙන්නේ නැහැ.

එක දවසක් සැවැත්තුවර බොහෝ පිරිස් එකතු වෙලා මහා දානයක් දුන්නා. කට්ටියම එකතු වෙලා. ඉතින් එක්කෙනෙක් බොහොම වටිනා වස්ත්‍රයක් ගෙනැල්ලා දුන්නා මේ දානයට පූජාකරන්න. මිනිසුන් අතර කතාවක් වුනා. කාටද මේ වටිනා වස්ත්‍රය පූජා කරන්නේ. සමහරු කිව්වා සැරියුත් භාමුදුරුවන්ට තමයි සුදුසු. සමහරු කිව්වා, මූගලන් භාමුදුරුවන්ට තමයි සුදුසු. ඒ වුනාට වැඩි පිරිසක් කිව්වේ නෑ, නෑ, ඔක පූජා කරන්න ඔනෑ දේවදත්ත භාමුදුරුවන්ටයි. දේවදත්ත භාමුදුරුවෝ තමයි අපගේ දුකට සැපට හැමදාම ඇවිල්ලා බලන්නේ. දේවදත්ත භාමුදුරුවෝ කාගෙ හරි මරණයක්, විපතක්, ලෙඩක්, කියල කියනකොට ම දේවදත්ත භාමුදුරුවෝ ගෙවල්වලට එනවා. උත්සවයක් මංගල්ලයක් සතුටක් කියල කියනකොටත් ඇවිල්ලා කතා බහ කරලයි යන්නේ. මිනිස්සු පණ්ඩිතයෝ, බාලයෝ හඳුනන්නේ නෑ නේ. එදත් මිනිස්සු හිතුවේ උත්තමයා දේවදත්ත භාමුදුරුවෝ තමයි කියලයි. ඉතින් මේ අයගේ වැඩි ජ්‍යෙෂ්ඨ ලැබුනේ දේවදත්ත භාමුදුරුවන්ටයි මේ වටිනා විවරය, වස්ත්‍රය පූජා කරන්න. එතකොට මේ ලෝකයේ හුඟාක් දෙනෙක් එදත්. අදත්, පැවිද්දත් දිහා බලන්නේ තමන්ට ලැබෙන ලාභ ප්‍රයෝජන දිහා බලලයි. 26.11 තමන්ට හොඳට සලකනව නම්, තමන්ගේ කටයුතු වික කරල දෙනව නම්, තමන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් වික ඉටු කරනව නම්, තමන්ගේ දූවා දරුවන් වික සතුටු කරනව නම්, ඒ භාමුදුරුවෝ තමයි හරිම හොඳ භාමුදුරුවෝ කියනවා. විනය දහම දන්නේ නෑ අපි. මේ ක්‍රියාව තුළ අවිනයවාදි වෙව්වි බව. ඉතින් එදත් මේ තේරීම මේ විදියෙන් ම තිබුනා. දේවදත්ත භාමුදුරුවන්ට මේ වස්ත්‍රය පූජා කලා. දේවදත්ත භාමුදුරුවෝ දැන් මේ ලක්ෂණ දිලියෙන සිවුර පොරවාගෙන හැම තැනම යනවා. ගිහිල්ලා

බොහොම ප්‍රදශීණය කරනවා. ඉතින් මිනිස්සු කියන්න ගන්නා, නුසුදුස්සෙකුට මේ සුදුසු දේ ලැබ්ලා තියෙන්නේ. මේක ලැබෙන්නට තිබුණේ සැරියුත් භාමුදුරුවන්ටයි. එක්කො මුගලන් භාමුදුරුවන්ටයි. අර අපි කියන්නේ කටුස්සගේ කරේ රත්තරන් බැහැ වගෙයි කියලා. බොහොම අය මේ ගැන කතා කලා. ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ සිදුවීම මූලික කරගෙන දම්සභා මණ්ඩපයේ දි දේශනා කලා අද විතරක් නෙවෙයි මහණෙනි, පෙරත් ඔය දේවදත්ත නුසුදුසු දේවල් තමයි පරිහරණය කළේ. ඉස්සර දේවදත්ත වැද්දෙක් වෙලා හිටියා. ඒ කැලේ හිටියා පසේබුදුවරයන් වහන්සේ නමක්. පසේබුදුවරයන් වහන්සේට හැමදාම ඇත් පෙල ඇවිල්ල වඳනා කරලයි යන්නේ. වැද්ද දැක්කා පසේබුදු භාමුදුරුවන්ට වඳනා කරලා යනවා ඇත්තු. හොඳ වැඩේ. පස්සෙන් වැටුනා පසේබුදුවරයන් වහන්සේගේ. නාන්න සිවුරු පිරිකර ගලවලා ගොඩින් නියලා දියට බැස්සා. සිවුරු ටික හොරකම් කලා. සිවුරු ටික පොරවගෙන දැන් වැද්දන් කැලේ ගහක් යට භාවනා කරනවා. ඇත්තු ඇවිල්ලා වදිනවා. ඇත්තු ඇවිල්ල වැඳලා යනකොට පස්සෙන් ම යන දල ඇතාට විෂ හියකින් විදලා ටිකක් දුර ගිහිල්ලා මේ ඇතා මැරිලා වැටෙනවා. දල කපාගෙන ජීවත්වෙනවා. මෙහෙම කලක් යනකොට බෝසන් ඇතා තේරුම් ගන්නා දවසින් දවස ඇත්තු අඩුවෙනවා. මොකක් හරි හේතුවක් තියෙන්න ඕන. සැකයක් ඇතිවුනා මේ පුද්ගලයා ගැන. එද වෙනදා දකින පුද්ගලයන් වහන්සේට වඩා වෙනසක්. පස්සෙන් ආවා. එදත් මේ පුරුදු විදියට පස්සෙන් එන මේ දල දිග ලස්සන දල ඇති ඇතාට ඒ විදියෙන් ම විස හියකින් විදින්න හඳුනාගෙන ම බෝසන් ඇතා හොඳවැලෙන් අල්ලලා ඔසොවලා අරගන්න උඩට පොළොවෙ ගහන්න. ඒත් කල්පනා කලා මේ අසත්පුරුෂයා වුනත් ඇඳල ඉන්නෙ සත්පුරුෂ ඇඳුමක් නේ. ඒ නිසා පොළොවෙ ගහන්න හොඳ නෑ. ඉතින් නවල බිමින් නියල බෝසන් ඇතා පිටත් වෙලා ගියා ඇත් රැලත් අරගෙන. එදත් මේ දේවදත්ත නුසුදුසු ඇඳුම් ඇත්දා. අදත් ඒ වගෙයි. ඉතින් බාලයෝ පිළිබඳව හඳුනාගන්න බෑ. දැන් ඇත්තු සැබෑ පසේ බුදු භාමුදුරුවන්ටත් වැන්නදා. තමන්ට විනාශ කරන්න එන වැදි භාමුදුරුවන්ටත් වැන්නදා. හැබැයි බාහිරව බොහොම ශාන්ත පෙනුමක් තිබුනත් ඇතුලත තිබුණේ අයහපත් දැක්මක් නම්, අයහපත් හිතන බවක් නම්, ඉතින් අපිට ලෝකයේ එකවර පේන්නෙ මතු පිට ටිකයි.

දැන් දඤ්ඤා පැවිද්දා, හිඤ්ඤාව මේ මතු පිටින් පෙනෙන දශීනයට එක වර රැවැටෙන්නේ නෑ. ලෝකයේ මේ වගේ කපටි කෙරාටිකයෝ පුරුදු කල, පුහුණු කල කෙරාටිකයෝ ඉන්නවා. ඒ නිසා ටිකක් පරිස්සම් බලාගෙන ඉන්නවා කවුද මේ කියලා. හොඳින් හඳුනනවා, හොඳින් නිරීක්ෂණය කරනවා පණ්ඩිත ලක්ෂණ හා බාල ලක්ෂණ. මෙතෙහි කරල හොඳින් හඳුනාගන්න මේ ලක්ෂණ කුසලය තියෙන කෙනා උතුම් පණ්ඩිතයින් සොයාගෙන ඇසුරු කරමින් උන්වහන්සේ ඒ උතුමන්ගේ ද උපකාරය ලබමින් මේ සාසනය තුළ විශේෂත්වයකට ලක්වෙනවා මේ ලක්ෂණ කුසලයෙන් යුක්ත හිඤ්ඤාව. 31.06

(3) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාටිකං සාටෙනා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු උප්පන්නං කාමචිතක්කං නාධිවාසෙති පජ්හති චිතොදෙති බ්‍යත්තිකරොති අනභාවං ගමෙති. උප්පන්නං

ව්‍යාපෘති විකල්පය නාඨවසෙති පජහති විනෝදෙති බන්ධනරෝති අනභාවං ගමෙති. උප්පත්තං විහිංසා විකල්පය නාඨවසෙති පජහති විනෝදෙති බන්ධනරෝති අනභාවං ගමෙති. උප්පත්තූපත්තෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ නාඨවසෙති පජහති විනෝදෙති බන්ධනරෝති අනභාවං ගමෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසාදිකං සාධෙතා හොති. මහණෙනි මෙත්ත මේ සාසනයෙහි භික්ඛූව ඉහඳ ඉවත් කරන්න, පණු බිත්තර ඉවත් කරන්න දක්ෂ නම් ඔහු මේ සාසනයේ අභිවෘද්ධියට දියුණුවට පත්වෙනවා. තුච්ඡාලයක, පුංචි තුච්ඡාලයක නමුත් ඉහඳ තැබුවොත්, පණු බිත්තර ගැසුවොත්, ඒ තුච්ඡාලය ඉක්මණින් මහත්වෙනවා. ලොකු තුච්ඡාලයක් වෙනවා. ඒ වාගේ සිතක පුංචි වූනත් කාම විතර්කයක් පහළවූනොත් ඒක මූලු ශරීරයක් දවන්න, සිතක් සියලු ගුණයන්ගෙන් විනාශ කරන්න හේතුවෙන් නිමිත්තක් වෙනවා. ඔය සමහර කෙනෙකුට පුංචි ආසාවක් සිතේ ඇතිවූනහම ඒක පාලනය කරගන්න බැරිවූනොත් ඒක ඉටු කරගන්න බැරිවූනහම මූලු ශරීරය ම කෘශ වෙලා කෙටිවූ වෙලා, ලෙඩවෙලා, සමහර වේලාවට මරණයට පවා පත්වෙලා යනවා. ඇයි මේ කාමච්ඡදය කියල කියන්නේ දාහයක්, දැවිල්ලක්. දවනවා, පුවවනවා. අධික කාමය රාගය ඇතිවූනහම, ව්‍යාපෘතිය ඇතිවූනහම තරහව ඇතිවූනහම, පලිගන්න හිතූනහම, නිතරම ඇතුළත පිටත දැවෙනවා. පිටවෙනවා. එයාට නිකම් ඉන්න බැහැ. මොනොවා හරි කරන්න ඔහ. ඒකට මොකක් හරි ප්‍රතික්‍රියාවක් කරන්න ඔහ. එහෙම දැවිල්ලක් තියෙනවා.

සමහර ඇත්තෝ, දැන් අර මච්ඡරිය කෝසිය සිටුවනමා අර මග ඇවිදගෙන යනකොට දූප්පත් මනුෂ්‍යයෙක් කන්න නැති කමට බත් කන්න බැරි නිසා. නැති නිසා කිරි රොටියක් හදා ගන්නා. අර මහා ධන සම්පත් තියෙන සිටුවරයා දැකලා හිතුවා අනේ කිරි රොටි මටත් ඇත්නම් කියලා. හැබැයි කිරි රොටි කන්න ලෝබයි. හදන්න ගියොත් දැන් ගෙදර අතින් අයටත් දෙන්න වෙනව. එතකොට භාණ්ඩාගාරයෙන් ගොඩක් වියදම් යනවා. මේ අදහස හිතේ තියාගෙන හිටියා. ලෙඩෙක් වූනා. ඇඳට වැටුනා. බිරිඳ ඇවිල්ලා බොහෝම අමාරුවෙන් අහගන්නා මොකක්ද ලෙඩේ කියලා. කිරි රොටි කන්න ආසා හිතියා. ඉතින් ඔක ඔව්වර අමාරුවක්යැ. අපි මේ නුවරට ම හඳල දෙමුකෝ. තමුසෙට පිස්සුද? මේ නුවරට ම කිරි රොටි දෙන්න? කොහේද එහෙම ධනයක් තියෙන්නේ? හා එහෙනම් අපි මේ ගමට විතරක් දෙමු කො. තමුසෙට ඒත් පිස්සුද? මේ ගමට දෙන්නේ මොකටද අපි? හා එහෙනම් අපි මේ ගෙදර ඉන්න ඔක්කෝටම හදමු. නෑ නෑ ඒ ඔක්කෝටම ඔහ නෑ. අපි දෙන්නට විතරක් හදාගන්නොත් ඇති. එහෙම කියලා උඩුමහල් තලේට ගියා. කිරි රොටියක් හදාගන්න. බුදුභාමුදුරුවෝ දැක්ක. උන්වහන්සේ යොදුන් සිය ගණනක් ඇත හිටියේ සැවැත් නුවර. දැක්ක මච්ඡරියකෝසිය සිටුවරයා කිරි රොටි කන්න උඩුමහලයට යන බව. රහත් නෑ හේ ලෝකයේ. මුගලන් භාමුදුරුවන්ට කතා කරලා බුදුභාමුදුරුවෝ කියනවා, මොග්ගල්ලාන, මච්ඡරියකෝසිය සිටුවරයා කිරි රොටි කන්න උඩුමහලයට යනවා. හේතු සම්පත් තියෙවා. මග පලයක් ලබනවා. පහදවාගෙන එන්න කියලා. මුගලන් භාමුදුරුවෝ වැඩම කලා එනෙන්න. වැඩලා උඩු මහලයේ ජනේලය ලග අහසේ වැඩ සිටියා. හොරෙන් කන්න ආව මදෑ. නො දි ම එළවගන්න හැදුවා. යන්න යන්න කිව්වා. මුගලන් භාමුදුරුවොත් යන්නෙ නෑ. ඇයි බුදු

අනක් තියෙනව නේ. ඊළඟට ඉතින් කරන්න දෙයක් නෑ. මේ කරදරකාරයා යන්නෙ නෑ. ඔය පොඩ්ඩක් හදල දෙනවකෝ කියල කිව්වා. බිරිඳට කිව්වා ඔය වූට රොටියක් හදල දෙනවා. දිල පිටත් කරනවා කියල. පූට් පිට් පොදක් අරගෙන රොටියක් හදන්න දැම්මහම ඒක මහ රොටියක් වෙනවා. ඔක නම් ලොකු වැඩියි. ඔක දෙන්න එපා. ඔයට වඩා පූට් එකක් හදන්න කිව්වා. ඉතින් ඉතුරු පිට් ටිකෙන් ඊටත් වඩා පූට් ගලියක් හැදුවා. රොටිය ලොකු වෙනවා. ඔක නම් දෙන්න එපා. මේ විදියට පිට් ගලිය ඉවර වෙන කම්ම රොටි හැදුවා. පොඩ් රොටියක් නම් හදා ගන්න බැරිවුනා. කරන්න දෙයක් නෑ ඉතින්. මව්පරියකෝසිය කියනවා කමක් නෑ. දැන් ඉතින් ඔන්න ඔයින් එකක් දෙනවා. එකක් දෙන්න ගියහම ඔක්කෝම ටික එකටයි පාත්තරේට වැටුනේ. එකක් දි ගන්න බැරිවුනා. මේ ආනුභාවයෙන්ම ප්‍රසාදයට පත්වුනා, පැහැදුනා මූගලන් හාමුදුරුවෝ ගැන උන්වහන්සේ පර්දි බලය ප්‍රයෝජනයට අරගෙන මේ දෙන්නවත් අරගෙන සැවැත් නුවරට ආව බුදුහාමුදුරුවෝ දකින්න. බුදුහාමුදුරුවෝ බණ කියලා ලෝබකමේ ආදිනව කියලා, දානයේ ආනිශංස ගුණ කියලා පිළිවෙල කතාවෙන් සිත් සනසවලා, සසර දුකේ කළකිරීම ඇති කරලා, කාමයෙහි ආදිනව පෙන්නුම් කරලා චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය දේශනා කරලා ඔවුන් අධිගමයෙහි, මග ඵලයෙහි පිහිටෙව්වා.

ඉතින් මේ විදියෙන් එබඳු අදහසක් ඇතිවුනහම ඒ තරහට රෝගී වෙන්න තරම් හේතු වෙලා. ඒ නිසා මේ කාම චිතකීයක් සිතේ ඇතිවුනා කියල කියන්නේ ත්‍රිවාරයකට ඉහඳ තිව්වා වගෙයි. ඒක ඉක්මණින් ඉවත් නොකළොත් ඒක වධිණය වෙනවා. දැන් බලන්න අපි දැක්කා අරමුණක ආශාවක් උපන්නොත් අපි කොහොම හරි ඒ ආශාව ඉටු කර ගන්න උත්සාහවත් වෙන්නෙ නැද්ද කියල. එතැනදි ධාර්මිකත්වය, අධාර්මිකත්වය පිළිබඳවත් සැලැකිලිමත් නො වෙන්න පුලුවන්. හොඳින් හරි, තරකින් හරි ඒක ඉටු කර ගන්න හදනවා. හයානක ත්‍රිවාරයක් බවට පත්වෙනවා ඒ පූට් අදහස. ඒ නිසා මෙන්න අපගේ සිතේ ඇතිවෙව්ව, යම් හිඤ්ඤාවගේ සිතේ ඇතිවෙව්ව කාම චිතකීය, පලිගැහිමේ අදහස, අනුන්ට හිංසා කිරීමේ ඇතිවෙව්ව අදහස, නොයෙක් නොයෙක් පාපි අකුසල ධර්මයන් සිතේ උපන්නහම ඒක වහා ඉවත් කර ගන්න, පාලනය කර ගන්න, අදහස නම් යම් හිඤ්ඤාවක්, ඒ අදහස හිඤ්ඤාව නම් බැහැ සාසනයේ අභිව්‍යාද්ධියක් දියුණුවක් ලබන්න. ඒත් යම් හිඤ්ඤාවක් මේ ඇති වෙව්ව පාප චිතකී ටික වහා වහා උපන් තැන **නාධිවාසෙති** - නොඉවසනව නම්, **පජ්ජති** - දුරු කරනව නම්, **විනෝදෙති** - වියරිය කරලා යටපත් කරනව නම්, **බ්‍යන්තිකරොති** - බැහැර කරනව නම්, **අනභාවං ගමෙති** - නැවත නො හටගන්න භාවයට මාගීය තුළ හික්මවනව නම් අන්න ඒ දහස හිඤ්ඤාව මේ සාසනය තුළ ඉහඳ ඉවත් කරවමින් සාසනයේ අභිව්‍යාද්ධිය දියුණුව උතුම් මග ඵල අධිගම ලබන බව උන් වහන්සේ දේශනා කලා. අර ගව පාලකයා උපමා කර ගනිමින්.

(4) කතංව හික්ඛවෙ හික්ඛු වණං පට්ඨජාදෙනා හොති? ඉධ හික්ඛවෙ හික්ඛු වක්ඛුනා රූපං දිස්වා නිමිත්තග්ගාහි හොති. අනුබ්‍යක්ඛජනග්ගාහි, යත්වාධිකරණමෙතං වක්ඛුන්ද්‍රියං සුසංවුතං විහරන්තං අහිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති වක්ඛුන්ද්‍රියං, වක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා නිමිත්තග්ගාහි හොති. අනුබ්‍යක්ඛජනග්ගාහි, යත්වාධිකරණමෙතං සොතින්ද්‍රියං සුසංවුතං විහරන්තං අහිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති සොතින්ද්‍රියං, සොතින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සාතෙන ගන්ධං සායිත්වා නිමිත්තග්ගාහි හොති. අනුබ්‍යක්ඛජනග්ගාහි, යත්වාධිකරණමෙතං සාතින්ද්‍රියං සුසංවුතං විහරන්තං අහිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති සාතින්ද්‍රියං, සාතින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. ජිවිහාය රසං සායිත්වා නිමිත්තග්ගාහි හොති. අනුබ්‍යක්ඛජනග්ගාහි, යත්වාධිකරණමෙතං ජිවිහින්ද්‍රියං සුසංවුතං විහරන්තං අහිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති ජිවිහින්ද්‍රියං, ජිවිහින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. කායෙන ථොට්ඨබ්බං චුස්සිත්වා නිමිත්තග්ගාහි හොති. අනුබ්‍යක්ඛජනග්ගාහි, යත්වාධිකරණමෙතං කායින්ද්‍රියං සුසංවුතං විහරන්තං අහිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති කායින්ද්‍රියං, කායින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. මනසා ධම්මං චික්ඛ්ඤාය නිමිත්තග්ගාහි හොති. අනුබ්‍යක්ඛජනග්ගාහි, යත්වාධිකරණමෙතං මනින්ද්‍රියං සුසංවුතං විහරන්තං අහිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අත්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. එවං ඛො හික්ඛවෙ හික්ඛු වණං පට්ඨජාදෙනා හොති.

යම් හික්ඛුචක් වණ වසා තබන්නට දක්ෂ නම් ඒ හික්ඛුච මේ සාසනය තුළ වහ වහා අභිවාදධියට, දියුණුවට, විපුලත්වයට පත්වෙනවා කියල උත්වහන්නේ දේශනා කරනවා. වණ වසා ගන්නවා කියල කිව්වේ, ඇසින් රූපයක් දැකලා, කණින් ශබ්දයක් අහලා, නාසයෙන් ගන්ධයක් ගෙන, දිවෙන් රසයක් දැනලා, කයට පහසක් දැනලා, සිතින් යම් දහමක් දැන, නිමිති වශයෙන්, අනු නිමිති වශයෙන් ගන්නව නම්, ඒ ඇතිවෙන නිමිති, අනු නිමිති. වහ වහා හඳුනාගෙන ඒ නිමිති, අනු නිමිති වහ වහා දුරු නො කළොත්, ඒ අනුව, ඒ ඒ ඉන්ද්‍රියයන් අසංවර වීමෙන් අහිජ්ඣා දොමනස්ස ආදි විවිධ වූ, පාපක වූ අකුසල ධර්මයන් උපදින්නේය කියන මේ දහම දැන, දැක, ඒ උපන් උපන් ඒ නිමිති සලකුණු වහා දුරු කරන්න උත්සාහවත් වෙනව නම්, ඒ නිමිති සලකුණු හටගන්නේ ඉබේ නොවෙයි. ඇස අසංවර වෙව්ව නිසයි. වට පිටාවට නිතරම ඇහැ යොමු කරනව නම්, කණ, නාසය, දිව, කය, මනස යොමු කරනව නම්, 04.57 නා නා විධ අරමුණු ගැටෙනවා. නා නා විධ අරමුණු ගැටෙනකොට ධර්මතාවයක් තමයි. ඒ නිමිති සිතේ සටහන් වෙනවා. කැමරාව යම් යම් පැත්තකට ද යොමු කළේ, ඒක ක්‍රියාත්මක වූනොත් ඒ ඒ දිසාවේ තියෙන සටහන් එහි තැන්පත් වෙනවා. ඒ වාගේම ඒ ඇහැ, කන, නාසය, දිව, කය චික්ඛ්ඤාණ සහිතව, සචික්ඛ්ඤාණකවූ ඇස,

කණ, නාසය, දිව, කය, මන යම් යම් අරමුණු ඇසුරු කළේද, ඒ හැම මොහොතක ම යම් සලකුණක් පිහිටනවා. පුරුෂ නිමිති ස්ත්‍රී ස්වභාවයෙන්ම වෙන් වෙන පුළුවන් එහෙම නැත්නම් අංග ප්‍රත්‍යය ලක්ෂණ වශයෙන් වෙන් වෙන පුළුවන්. වණී සටහන් වශයෙන් වෙන් වෙන පුළුවන්. මේ සලකුණු ඉතුරු වෙනවා. මේ සලකුණු ඔස්සේ සිතන්න යාමෙන් ඒ ඒ ඉන්ද්‍රියයන් අසංවර වෙනවා. ඒ දැනපු රූපය බලන්න නැවත නැවත ඇහැ මෙහෙයවනවා. ඒ අනුප්‍රාප්තිය ගබ්ඳය අනන්ත නැවත නැවත කණ මෙහෙයවනවා. ඒ ගන්ධය විඳින්න නැවත නැවත නාසය යොමනවා. ඒ රසය විඳින්න නැවත නැවත දිව යොයනවා. ඒ පහසු ලබන්න නැවත නැවත කය උත්සුක වෙනවා. ඒ දේ සිතන්න නැවත නැවත සිත උත්සාහවත් වෙනවා. මෙන්න මෙසේ මේ අරමුණු ඔස්සේ අසංවර විමෙන් දැඩි ලෝභය, ඒක ඉටු නොවෙන කොට දෝමනස්සය, ඒ හේතුවෙන් නා නා විධ වූ පාපක අකුසල ධර්මයන් පහළවෙනවා. මෙන්න මේ බව දැන, මේ ස්වභාවය දැන මේ සාසනයේ ග්‍රාහවත් ආයුෂ් ග්‍රාහකයා මේ ආයතන ටික පරෙස්සම් කරනවා. ආයතන ටික රකිනවා. අර කටු ලැහැබකට ගිය තුවාල සහිත මනුස්සයා වාගේ ඉන්ද්‍රිය රකිනවා, ඉන්ද්‍රිය සංවර සිලය රකිනවා. ඊළඟට එසේ රකිමින් යම් යම් අරමුණක් අහඹු ලෙස හෝ ගැටලා නිමිත්තක් ආවොත්, ඔන්න තුවාලයක් හටගන්නා. මේ තුවාලය ඉක්මණින් බෙහෙත් දාලා වැහුවේ නැත්නම් ඉහඳ නියනවා. මැස්සෝ වහනවා. කපුටෝ කොටන්න පුළුවන්. තව තවත් උත්සන්න වෙන් වෙන පුළුවන්.

දැන් අපි දන්නවා නේ අපේ හිතේ කිසියම් ආසාවක් ඇතිවුනහම කිසියම් ද්වේශයක් ඇතිවුනහම, ඔය කපුටෝ කොටනවා වාගේ තව අය උදව් කරනවා නේ ඔක වැඩි කරන්න. ඒක සුව කරන්න බෙහෙත් කරන්න ටිකක් උදව් වෙනව නොවෙයි. ඇත්ත තමයි. ලේසියෙන් අරින්න හොඳ නැහැ ඔක. අර තුවාලය ටිකක් වැඩි කරල දෙනවා. ඉතින් ලෝකයේ හැටි ඒ. අපි දැනගන්න ඔන අපේ තුවාලය කපුටන්ට කොටන්ට නොදෙන්න. පරෙස්සම් කරගන්න. පරෙස්සම් කරගන්නේ නැත්නම් මැස්සෝ ඇවිල්ල වහලා මැස්සෝ බිත්තර දාන්නේ මෙකෙයි. කපුටෝ කොටන්නේ මෙතැනටයි. ඒ නිසා ඒ දක්ෂ හික්කුට හඳුනා ගන්නවා නිමිත්තක් පහළවෙව්වි ගමන්ම තුවාලයක් හටගන්නා. මෙක වඩිනය වෙන් වෙන පුළුවන්. ඒ නිසා ඔහු දක්ෂ වෙනවා ඉක්මණින්ම තමන් ඇසු පිරු දහම අනුව, මාගීය ප්‍රතිපදාව අනුව කටයුතු කරලා, සිලාදි වශයෙන් ඇස සංවර කරගන්නත්, ඒ ඇති වෙව්වි නිමිති වහාම මකා දමන්නත් ශූභ වශයෙන් ආපු දෙයක් නම් අශූභයටත්, පයිස වශයෙන් හටගන්න දෙයක් නම් මෙමුහුසෙහුන් මේ ආදි වශයෙන් නිමිති, ශූභ නිමිති පයිස නිමිති වහ වහා ඉවත් කරමින් ඒ තුවාල සුවපත් කරගන්නවා, බෙහෙත් ගල්වනවා. මේ හැකියාව ඇති හික්කුට මේ සාසනය තුළ දක්ෂය වහා අභිවාද්ධියක්, වහා දියුණුවක් ලබන්න.

(5) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු දුමං කත්තා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යථාසුතං යථාපරිසත්තං ධම්මං විභ්ථාරෙන පරෙසං දෙසෙතා හොති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු දුමං කත්තා හොති.

ඔන්න මේ සාසනයේ හික්කුට දුම් අල්ලන්නත් දක්ෂ වෙන් වෙන ඔන. දුම් අල්ලන්න දක්ෂ නො වූනොත් වට පිටාව ගඳ ගහනවා නේ. අපි යම් තැනක් දුගඳ නම් අපි සුවඳ හමන දෙයක් දල්වනවා. දුම්

අල්ලනවා. එතකොට ඒ පරිසරයන් හොඳට සුධ වෙනවා, ලක්ෂණ වෙනවා. පිරිසිදු වෙනවා. පවිත්‍ර වෙනවා, ප්‍රසන්න වෙනවා. ඉතින් ධර්මයත් අපි තනියෙන් දැන ගෙන ඉඳල බැහැ. අපි ලග ලග ඉන්න අයටත් පොඩ්ඩ පොඩ්ඩ කියල නො දුන්නොත් ලග ඉන්න කෙනා අකුසල සහගත නම්, අකුසලයට පොලඹවනව නම්, අපිටත් මේ කුසලය පුරා ගන්න බැරුව යනවා. ඒ නිසා අපි දක්ෂ වෙන්නට ඔහු ලග ඉන්න කෙනාටත්, කාටහිරි, තමන් දන්න දේ, ඇසු පමණකින්, පිරු පමණකින් වැඩු පමණකින්, තමන්ට වැටහෙන පමණකින්, මේ ධර්මය විස්තර කරලා අනුන්ට කියලා දෙන්න. මේ අනුන්ට කියල දෙන්න උත්සාහවත් වන කෙනාට ඉක්මණින් ධර්මය වැටහෙනවා. අරුත වැටහෙනවා. ඒ නිසාම ඔහු මේ සාසනය තුළ උතුම් අභිවෘද්ධියට, දියුණුවට, වහ වහා පත්වෙනවා කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙහිදි දේශනා කලා.

ඊළගට නැවතත් උත්වහන්සේ තවත් ලක්ෂණයක් පැහැදිලි කරනවා භයවේනි ලක්ෂණය,

(6) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු තිත්ථං ජානාති ? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධරා චිත්තධරා මානිකාධරා, තෙ කාලෙන කාලං උපසංකම්භවා පරිපුට්ඨති පරිපඤ්ඡති : ඉදං භන්තෙ කථං, ඉමස්ස කො අත්ථාති? තස්ස තෙ ආයස්මන්තො අවිච්ඡාදවෙව විචරන්ති, අනුත්තාතිකතඤ්ච උත්තාතිකරොන්ති, අනෙකවිහිතෙසු ච කඩ්ඛාදාතියෙසු ධම්මෙසු කඩ්ඛං පට්ඨතොදෙත්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු තිත්ථං ජානාති.

මහණෙනි, තිත්ථිය දන්න, නොටුපොල දන්න භික්ෂුව මේ සාසනයේ අභිවෘද්ධිය දියුණුව කරා යනවා. උත්වහන්සේ තිත්ථිය, නොටුපොල කියල පෙන්වන්නේ මේ සාසනයේ වැඩ ඉන්නවා බහුශ්‍රැත උතුම් මග අධිගම ආදියට පත්වෙව්ව, ධර්මධර, චිත්තධර, ශ්‍රැතවත්, මානිකාධරවූ උතුමෝ. කලින් කල මෙන් මේ උතුමන් සොයාගෙන ගිහිල්ලා **කාලෙන කාලං උපසංකම්භවා** - කලින් කල උත්වහන්සේලා, ඒ උතුමන් ලගට ගිහිල්ලා, **පරිපුට්ඨති** - ප්‍රශ්න කරන්න ඔහු. **පරිමඤ්ඤති** - විමසන්න ඔහු. විමසන්න ඔහු, ප්‍රශ්න කරන්න ඔහු. **ඉදං භන්තෙ කතං** - ස්වාමීනි, මේ මොකක්ද? **ඉමස්ස කො අත්ථං** - ස්වාමීනි මේ දහමේ අත්ථය කෙබඳුද? මොකක්ද මෙකේ අත්ථය? මොකක්ද? එහෙම අහනවනම් තමයි ඔහුට ඒ ආයුෂ්මතුන්, ඒ සොයාගෙන යන උතුමෝ විවෘත නො වූ තැන් විවෘත කරල දෙනවා. ප්‍රකට නො වූනු තැන් ප්‍රකට කරල දෙනවා. අපැහැදිලි වෙලා තිබ්ව්ව තැන් තව දුරටත් පැහැදිලි කරල දෙනවා. ධර්මයේ යම් යම් තැනක සැක සංකා ඉපදිලා තිබුණ නම් ඒ සැක දුරු කරලා දෙනවා. මෙන්න මේ ප්‍රතිලාභය ලබන භික්ෂුව මේ බඳු නොටුපොලවල් කරා යන භික්ෂුව බොහෝ අභිවෘද්ධියට දියුණුවට ලක්වෙනවාය කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

දැන් පින්වතුනි අපි දැනගන්න ඔහු, අර මෝඩ ගව පාලකයා වැරැදි නොටුපොලවල්වලින් අර වූලගොපාල සූත්‍රයේ බුදුහාමුදුරුවෝ පෙන්වනවා මගධ රට මෝඩ අඤාන ගොපොල්ලෙක් ගංගා නම් ගඟෙන් ගවයෝ එතෙර කරන්න ගියා වෙදේන රටට. ගඟෙන් උතුරු ඉවුරට. මුලු ගව රැලම

සැඩ පහරට අනුවෙලා මහ මුහුදට ගහගෙන ගිහින් විනාශ වුනා. වැරැදි නොටුපොළකින් ගියොත් වැරැදුනා තමයි. ඉතින් අපිත් මේ සැක තැන් දුරු කර ගන්න කියල, සැඟවුන තැන් විවර කර ගන්න කියල, අපැහැදිලි තැන් පැහැදිලි කර ගන්න කියල වැරැදි නොටුපොළකට බැස්සොත් ගවයන්ට වෙච්චි දේ වෙච්චි. ඒ නිසා මේ සාසනයේ හිඤ්ච නොටුපොළ හොඳට හඳුනාගන්න වෙනව. නොටුපොළ හොඳට හඳුනාගන්න නැතිව බැස්සොත් සමහර වෙලාවට එතැන මහා ගැඹුරු තැනක් වෙන්න පුළුවන්. සමහර වෙලාවට එතැන මහා සුළි තියෙන්න පුළුවන් ගසාගෙන යන. සමහර වෙලාවට බිය, කුම්භිල බිය, කිඹුල්ල ඉන්න පුළුවන්. නොයෙක් නොයෙක් විපත්ති වෙන්න පුළුවන්. දැන් අපි දන්නව සමහර නොටුපොළවල් වලට ගිහිල්ල යම් යම් දැඩි දෘෂ්ටිවලට ලක්වෙලා, සැඩ පහරකට අනුවුනා වගේ වෙන කිසි පිහිටක් නෑ, ගසාගෙන යනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා මේ මජ්ඣිම නිකායේම සූත්‍රයක අපි යම් යම් දෘෂ්ටිවල පිහිටා ඉන්න ඕන අවශ්‍යතාවයක් වුනොත් ඒක අත්හරින්න සූදානම්. එතකොට අපි ගන්න දේ ඉතාමත්ම නිවැරැදි නො වෙන්න පුළුවන්. ගන්න දේ ම හරියි කියල හිතුවොත් අපි වැරැදියි. සම්මා දිට්ඨිය වුනත් වෙනස් වෙන එකක්. 16.53

ඔබ හිතන්න දැන් අඳුරුයි මෙතැන. අඳුර දුරු කරන්න ආලෝකයක් ඔන කියල අපි ආලෝකයක් සොයනවා. අපි වොට් පහක බල්බ එකක් දල්වනවා. දැන් අඳුර දුරුවුනා. ඵලිය ලැබුනා. දැන් අපිට ඵලිය ලැබුනා කියල අපි සතුටුවුනොත්, මෙව්වර තමයි ඵලිය කියන්නෙ කියල හිතුවොත් අපි මෝඩයි. ඇයි, වොට් පහලොවේ බල්බ එකක් අපි දැන් මේකට දැම්මොත්, මොකද වෙන්නේ? ඵලිය වැඩිවෙනව නේ. ඵලිය වැඩිවෙනව කියන්නේ ඇයි? අපි ඉස්සෙල්ලා ඵලියයි කියපු තැන අඳුරක් තිබිල තියෙනව. අඳුර නැති වෙන තැන නේ ඵලියයි කියල කියන්නේ. එහෙනම් අපි ඉස්සෙල්ලා ඵලියයි කියපු තැන අඳුරක් තිබිල තියෙනවා. ඒ අඳුර දුරු වෙලයි මේ ඵලිය ආවේ. දැන් හරි කියල හිතුවොත්, දැන් අපිට කාගේවත් ඒවා ඔනෙ නෑ. අපි දන්නවා ඔක්කෝම කියල හිතුවොත්. ඇයි වොට් පහලොව තියෙන තැනට අපි විසිපහේ එකක් දැල්වුවොත්, ඵලිය වැඩි වෙන්නේ නැද්ද? ඵලිය වැඩිවෙනවා. ඵලිය වැඩිවුනා කියල කියන්නේ අර පහලොවේ තැන අඳුරක් තිබිලා තියෙනව නේ නොපෙනුනත්. දැන් අපි හිතුවොත් අපිට විසිපහේ එකක් තියෙනවා. දැන් කාගේවත් ඵලියක් ඔනෙ නෑ කියල. පණහේ බල්බ එකක් දැල්වුවොත් මොකද වෙන්නේ? වැඩි ඵලියක් පෙනවා. වැඩි ඵලියක් පෙනවා කියල කියන්නේ අපිට නොපෙනුණ තැන අඳුරක් තිබිල තියෙනවා. ඒ නිසා අපි එක තැනක දෘෂ්ටිගත නො විය යුතුයි. අපි ඉන්න තැනින් ඉහලට යන්න සූදානම් ඉන්න ඕන. මෙතැන අනහැරල ඉහල තැනක් හම්බවුනොත් අල්ලගන්න සුදුස්සෙක් වෙලා ඉන්න ඕන. අපි මේ හාමුදුරුවෝ තමයි බණ දන්නේ. වෙන කවුරුවත් දන්නේ නැහැ. මේ හාමුදුරුවෝ ඇර වෙන කෙනෙක් අපට ඕනෑ තෑ කියල හිතුවොත් වැරැදියි. අපට වඩා දක්ෂ ගුරුවරු, දේශකයෝ ධර්මය දන්න, අවබෝධ කරගන්න ඇත්තෝ ඉන්න පුළුවන්. එහෙම උතුමෙක් හම්බ වෙච්චි ගමන් මෙහේ අනහරින්න ඕන. ඒ මිනිහට පයින් ගහල යන එක නොවෙයි මේ කියන්නේ. බැන බැන යන එක නොවෙයි. ඒ ඇත්තන්ගෙනුත් මම යමක් ඉගෙන ගන්නා. මීට වඩා දෙයක් මේ තැනින් ගන්න

පුළුවන්. එතැන්ට යන්න ඔන මම කියල, අර කල ගුණය මතක තියාගෙන, එහා තැනට අපි යන්න ඔන. වැඩි ප්ලියක් ඇති තැනට යන්න ඔන. ඒ නිසා සම්මා දිට්ඨිය කියන එකෙන් අර බලේ එකේ වගේ ආලෝකය වැඩි කර ගන්න ඔන. ඉතින් අපි සූදානම් වෙලා තියෙන්න ඔන මෙන්න මේ ඉදිරියට යන්න. එහෙම නැතිවුනොත් අපට බැහැ මේ විශේෂත්වයකට පත්වෙන්න. ඒ නිසා මේ උතුමෝ ලගට ගිහිල්ලා යන කොට අපි ටිකක් පරිස්සම් වෙන්නට ඔන අර බාල ලක්ෂණ හා පණ්ඩිත ලක්ෂණ උපයෝගී කරගෙන, මේ කියා දෙන දේ මොකක්ද කියන දැනුම ඇතිව, එබඳු උතුමන් ලගට ගිහිල්ලා යම් යම් කරුණු විමසලා තමන්ගේ නුවණ, ආලෝකය වැඩි කර ගන්න. එකම තැන රුදෙනවා කියන එක නොවෙයි. කාගෙන් හෝ වැඩි යමක් ලබන්න පුළුවන් නම් මගට ප්ලියක් ලැබෙනව නම් ඒ ඇත්තෝ ඇසුරු කල යුතුයි. එහෙම කෙනා තමයි මේ සාසනයේ විශේෂත්වයකට, දියුණුවකට, අභිවෘද්ධියකට පත්වන්නේ.

(7) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතං ජානාති. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු තථාගතජපවෙදිතෙ ධම්මචිතසෙ දෙසියමානෙ ලහති අත්ථවෙදං, ලහති ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මුපසංහිතං පාමොජ්ජං. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු පිතං ජානාති.

ඔන්න අපි කා ලගට හරි ගිහිල්ල ධර්මය අභ්‍යන්තරව අර පිපාසෙන් හිටපු වෙලාවට වතුර ටිකක් බිච්චහම, හොඳ පිරිසිදු වතුර ටිකක් බිච්චහම පිපාසය හැරෙනවා දැනෙනවා අපිට. පිඩාව හැරුණ කියල දැනෙනවා. කයට සැහැල්ලුවක් දැනෙනවා. පහසුවක් දැනෙනවා. ඒ වගේ මේ කා ලගට හරි ගිහිල්ල ධර්මයක් ඇහුවහම ඒ අතීය වැටැහිලා, ධර්මය වැටැහිලා, හේතුව වැටැහිලා, ඵලය වැටැහිලා, සතුටක් ලැබෙන්න ඔන. ධර්මය ඇසුරුකොට ප්‍රමෝදය උපදින්නට ඔන. අන්න එබඳු ප්‍රමෝදයක්, සතුටක්, ප්‍රමුදිත බවක්, ධර්මය තමන්ගේ ජීවිතයට එකතුවෙන බවක්, එකතුවෙලා වැටහෙන බවක්, ලැබෙනවා නම්, අර පිපාසයෙන් හිටපු වෙලාවේදි පැත් බිච්චහම දැනෙනව වගේම බිච්ච නො බිච්ච බව, ඇසු නො ඇසු බව, හොඳට දැනෙනවා. බණක් ඇහුවහම, ධර්මයක් ඇහුවහම, යමක් තියෙන්නට ඔන අපට වැටැහෙන අතීයයක්. ඒ වැටැහෙන අතීය තුල සතුටක් සොම්නසක්, ධර්මය ඇසුරුකොට උපදින්නට ඔන. **ධම්මුපසංහිතං පාමොජ්ජං** - ධර්මය ඇසුරුකොට ප්‍රමෝදයක් ලබන්නට ඔන. අන්න එබඳු ධර්මය නැවත නැවත අභ්‍යන්තරව ඔන, අන්න එබඳු ධර්මය නැවත නැවත අභ්‍යන්තරව ඒ සතුට, ඒ ප්‍රමෝදය ලැබෙන ධර්මය සෙයාගෙන යන්නට ඔන. එබඳු හික්ෂු ව මේ සාසනයේ ඉක්මණින් මාරි එල අභිවෘද්ධියට යොමුවන පත්වෙනවා.

(8) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු වීරිං ජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං යථාභ්‍යුතං පජානාති. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු වීරිං ජානාති.

වීරිය දන්න හික්ෂු ව මේ සාසනයේ ඉක්මණින් අභිවෘද්ධියට, දියුණුවට පත්වෙනවා. වීරිය, මාවත, පාර කියල කියන්නේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාරියට යි. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාරිය **යථාභ්‍යුතො** - යථා ආකාරයෙන්ම දකින්නව ඔන. දැනගන්නට ඔන. අද දවසේ අපි හැමෝමම තියෙන ගැටලුව තමයි මේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාරිය පිළිබඳව ගැටලුව. මේ හාමුදුරුවොත් කියනවා මෙන්න මෙක තමයි

ආයී අශ්වාංගික මාගීය කියල. තවත් භාමුදුරු කෙනෙක් කියනවා නෑ නෑ මේකමයි ආයී අශ්වාංගික මාගීය නිවන් දකින්න තියෙන්නෙ කියල. තවත් කෙනෙක් කියනවා මෙත් මේකමයි ආයී අශ්වාංගික මාගීය මේකමයි වෙනත් දෙයක් නොවෙයි කියල.

ඊයේ මහත්මයෙක් එක්ක කතා කලා. ඒ මහත්මයා කියනවා ඔය පිරිත් පොතේ තියෙන, ත්‍රිපිටකයේ තියෙන සූත්‍ර ඔක්කෝම වැරදියි. ඔවයින් කවදාවත් නිවන් දකින්න බැහැ. දැන් මේ අවුරුදු දාහක් තිය්සේ කවුරුවත් රහත් වෙලා නැහැ නේ. රහත් වෙලයි කියල කියලත් නැහැනේ. ඒ නිසා මම අලුත් පාරක් සොයා ගන්න කියල. අලුතෙන්ම අවබෝධ කර ගන්නය කියල නිවන් දකින්න පුළුවන් ක්‍රමය. ඉතින් එයත් ආයී අශ්වාංගික මාගීයක් කියනවා. ලොකු පොතකුත් ලියල තියෙනවා. හරි ප්‍රසිද්ධයි, ජනප්‍රියයි, අපිටත් කියනවා ශෝක් පොත. ඔබ වහන්සේ කියන බණ වගේමයි ඒකත් කියලා.

ඉතින් මෙහෙම තමයි, අපි හැමෝම එක එක දේවල් කියනවා. නමුත් අපි දකෂ වෙන්නට ඕනෑ ආයී අශ්වාංගික මාගීය, මාගීය කියන එක හරියට තෝරාගන්න. අපි වැරදි මාවතකට යොමු වුනොත්, දැන් ගව රූල වැරදි පාරකට යොමු කලොත් ගව රූලත් විනාශයි. ගව පාලකයන් විනාශයි. ඒ නිසා වැරදි මාවතකට යොමු වුනොත් තමනුත් විනාශ වෙනවා, තමන් එක්ක ඉන්න අයත් විනාශ වෙනවා. ඒ නිසා අපි දකෂ වෙන්නට ඕන ආයී අශ්වාංගික මාගීය තෝරා ගන්න. ආයී අශ්වාංගික මාගීය හටගන්නා, උපන්නා කියල කියන්නේ සම්මා දිට්ඨිය උපන්නා කියන එකයි. සම්මා දිට්ඨිය කියන එක හැම තිස්සේම අපි දැනගන්නට ඕන. සම්මා දිට්ඨිය තියෙන තැන සතර දැනුමක් එකතු වෙලා තියෙන්න ඕන කියලා. දුක්ඛ ඥානං, දුක්ඛ සමුදයෙ ඥානං, දුක්ඛ නිරෝධෙ ඥානං, දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණී පටිපදාය ඥානං 25.26 ඉදං වුවච්ඡි සම්මා දිට්ඨි. සම්මා දිට්ඨිය කියල කිව්වේ මේ සතර දැනුමටයි. සතර නුවණටයි. එකට එකතු කරලයි. එකකට නොවෙයි.

අපි උදාහරණයක් හැටියට පෙන්වලා තියෙනවා ගේ මඩ වෙනවා වතුර කාණුවක් වෙලා. දැන් අපිට උත්තරයක් තියෙනවා මඩ වෙන්තේ වතුර හිඳය කියල. වතුර නැති කරන්න ඕනෑය කියල ගන්නොත් මඩ වෙන්තේ වතුර නිසා. මඩ නැති කරන්න වතුර නැති කරන්න ඕන. වතුර නැති කළාම තමයි මේ කරදරයෙන් මිදෙන්න පුළුවන් කියල ගන්නොත් වැරදි උත්තරයක්. වැරදි මාගීයක් හම්බ වෙන්නේ. දැන් අපි දන්නවා මඩ වෙන්තේ වතුර නිසා තමයි. දැන් වතුර නැති කරන්න නම් වතුර එන්නේ කොහෙන්ද කියල සොයන්න වෙනවා. දැන් වතුර නම් හේතුව, එහෙත්ම ලෝකයේම තියෙන වතුර නැති කරන්න ඕන. ලෝකයේම තියෙන වතුර හින්දවන්න වෙනවා, සජ්න සුයෝඤ්ඤමනය වෙනකම්ම ඉන්න වෙනවා. සුගාත්ත සුයීයා පහලවෙනකම්ම ඉන්න වෙනවා. ඒ දුකෙන් මිදෙන්න හම්බ වෙන්නෙ නෑ. ඒ නිසා අපි වතුර නම් වතුර එන්නෙ කොයිබිත්ද කියල සොයන්න ඕන. සොයා ගෙන යනකොට අපිට හම්බ වෙයි, කාන්දු වෙන නැත. ලික් වෙන තැන හම්බවෙයි. හම්බවුනාම අපි දකිනවා, හා එහෙත්ම මෙතැනයි මේ දුකට හේතුව. එහෙත්ම මේ

සිදුර වහන්ත ඕන. මේ සිදුර වැහැට්ටුවෙන් කාන්දු වෙන එක නතර වෙනවා, වතුර කාන්දු නො වූනොත් මඩ වෙන කරදරෙන් නිදහස් වෙනවා. දැන් කාන්දු වෙන එකට මේ සිදුර වහන්තේ කොහොමද කියන ක්‍රමේන් ඕන. එයාට වැටහෙන්නට ඕන, එයාගෙ දැනුමට එන්න ඕන, මේ සිදුර වහන්තේ මෙන්න මේ විදියට යි. මෙන්න මේ මේ බදාමයන් එකතු කරගෙන මේ විදියට මේ ක්‍රමයෙන් මේ ටැංකිය හිස් කරලා, තව ටිකක් මේ සිදුර කඩලා පලුදු කරලා, මේ බදාමය යොදලා, මේ මේව භාවිතා කරගෙන මේ විදියට මේක වහගන්නොත් ඔන්න සිදුර වැහෙනවා. වතුර කාන්දු වෙන්නේ නෑ. මඩ වෙන්නේ නෑ එහෙනම්. මෙන්න මේ සතර දැනුම ඇති කෙනා ටැංකිය හිස් කරනවා වේලෙන් ඇරලා. කටුවක් සොයාගෙන, මිටියක් සොයාගෙන, අවශ්‍ය බදාම ටික සොයාගෙන, උපකරණ ටික අරගෙන, සුදුසු ඇඳුමක් ඇඳගෙන, ඔන්න බහිනවා වැඩේට, ක්‍රියාවට. දැන් ටැංකිය හඳුනවා කියන ක්‍රියාව දැනුයි හම්බ වෙන්නේ. දැන් ටැංකියේ පලුද්ද, සිදුර, වහනවා කියන ක්‍රියාවට පෙර තියෙනවා නේ සතර දැනුමක්. මඩ වෙන බව දන්නවා. දුක දන්නවා. මඩ වෙන තැනට හේතුව දන්නවා. දුක්බ සමුදය දන්නවා. මෙතන සිදුරයි. මේ සිදුරයි දුකට හේතුව කියල දන්නවා. සිදුර වහන්ත ඕන කියල දන්නවා. නිරෝධය පිළිබඳව දන්නවා. නිරෝධය කරන්නේ ලබන්නේ මෙහෙමයි. මේ සිදුර වහගන්නේ මෙහෙමයි. මෙන්න මේ උපකරණවලින් බව දන්නවා. මේ සතර දැනුම ඇතිව යම් කෙනෙක් වැඩය පටන් ගන්නවා නම් ඔහු සම්මා දිට්ඨියේ. අපි දුක නිරෝධ කරනවා කියන ප්‍රතිපදාව තුළ මාගීය කමටහන වඩනවා කියනකොට මේ දුක, සමුදය, නිරෝධය, මාගීය පිළිබඳව දැනුම, සිදුර සොයාගෙන තියෙන්නේ. සිදුර වහන්තේ මෙහෙමයි කියල දැන පටන් ගන්නොත් මේ සතර දැනුමෙන් යුක්තව කලා නම් මග හරි. එහෙම නැත්නම් මග වැරදියි. වැරදි මගක ගියොත් තමනුත්, තමන්ගේ ගව රූලත් වැහැසෙන්න පුලුවන්.

ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා නිවැරදිව මග හඳුනාගෙන නිවැරදි මාගීය තුළ යාමෙන් මේ සාසනයේ හිඤ්ච ඉක්මණින් උතුම් ඵලයට පත් වෙනවාය කියල.

(9) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු ගෝවරකුසලො හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ගෝවරකුසලො හොති.

මේ සාසනයේ ගෝවර භූමිය දන්න හිඤ්ච 29.19 ඉක්මණින් තමන් ඒ අධිගමයට, විශේෂත්වයට, උන්නමභාවයට පත්වෙනවා. ගෝවර භූමිය කියල කියන්නේ සතර සතිපට්ඨානයයි. සංයුක්ත නිකායේ සඳහන් වෙනවා පූච්ඡ සූත්‍රයක් කැට කිරිල්ලි. කැට කුරුල්ලෙක් දවසක් පියාඹාගෙන යනකොට උකුස්සෙක් අල්ලාගන්නවා. උකුස්සෙක්ගේ නියපොතු වලට මැදිවෙලා යන ගමන් කැට කිරිල්ලි කියනවා. මගේ ම කරුමේ. මගේ ම කරුමේ. මම වැරදි තැනකට ගිය හින්දා නේ මෙහෙම වූනේ. මගේ ගෝවර භූමියේ, සිය බිමේ හිටිය නම්, ජාත භූමියේ හිටිය නම්, පිත්ත භූමියේ හිටිය නම් මාව මේ කාටවත් මැදි වෙන්නේ නෑ නේ. අහු වෙන්නේ නෑ නේ. මගේ ම කරුමේ. මගේ ම වැරද්ද නිසයි මාව අහුවුනේ කියල මේ කැට කිරිල්ලි හයියෙන් කෑ ගහලා කියනවා. උකුස්සා කියනවා, උඹ පිත්ත භූමියේ නොවෙයි කොයි භූමියේ හිටියත් මට පුලුවනි නුඹව අල්ලගන්න.

එනකොට කැට කිරිලි කියනවා, හොඳයි එහෙනම් මගේ භූමියේ මාව අනහැරලා මාව අල්ලන්න. ඉතින් උකුස්සා අනහැරලා කියනවා එහෙනම් පලයන් උඹ භූමියට. මං උඹව අල්ලගන්නම්. කැට කිරිලි ලොකු කුඹරක් භාලා, ලොකු පස් කුට්ටි තියෙන කුඹරකට බැහැලා ලොකු පස් කුට්ටියක් ආසන්නයට ගිහිල්ලා කැ ගහලා කියනවා උකුස්සෝ, වරෙන් පුලුවන් නම්, මාව අල්ලපං උඹ දැන් කියලා. උකුස්සා ඉතින් බොහෝම වේගයෙන් පියාඹාගෙන එනවා දැන් කැට කිරිලිව අල්ලගන්න. ලගට එනකොටම කැට කිරිලි පස් ගොඩ අස්සට යනවා. පස් ගලියක් අස්සට යනවා. ආපු වේගය පාලනය කර ගන්න බැරුව උකුස්සා අර පස් ගොඩේ පසුව හැපිලා මැරිල යනවා.

ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ පෙර වූවක් මේ උපමා කරගෙන කියන්නේ අපි වැරදි තැනක හිටියොත් මාරයාට අහු වෙනවා. මහණෙනි, නුඹලාට තියෙන ගෝවර භූමිය තමයි සතර සතිපට්ඨානය. නිතර මේ සතර සතිපට්ඨානයේ හිටියොත් මාරයාට ගොදුරු වෙන්නේ නැ. ඇයි ඇහැ, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය සතුටු වෙන අරමුණු භාරගන්නේ නැහැ. දැන් ලැබෙන ලැබෙන හැම අරමුණක් ම සතර සතිපට්ඨානයට අනුවයි බලන්නේ. කය අශූභ වශයෙන් බලමින් ඉන්නවා. ඒ නිසා බාහිර අරමුණු දෙස බලන්න වේලාවක් නැහැ. මේ සතිපට්ඨානයෙහි පිහිටා සිටින කෙනා ගෝවර භූමියේ ඉන්න කෙනා. මාරයාට ගොදුරු වෙන තැනක නොවෙයි ඉන්නේ. ඒ නිසා යම් කෙනෙකු, මෙන්න මේ හිඤ්චක්, මට අයිති තැන, මාතෘ භූමිය, පිතෘ භූමිය, ගෝත්‍ර බිම මෙන්න මේ සතර සතිපට්ඨානයයි කියල දැන, සතර සතිපට්ඨානයෙන් තොර නො වී, එහි ම පිහිටා කටයුතු කරනවා නම් ඒ බව දනිමින්, දකිමින් කටයුතු කරනවා නම් ඒ හිඤ්ච මහා අභිවෘද්ධියට, දියුණුවට පත්වෙන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කලා.

(10) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදොහි හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සද්ධා ගහපතිකා අභිභවස්සං පචාරෙත්ති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චගෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි. තත්‍ර භික්ඛු මත්තං ජානාති පටිග්ගහණාය. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනවසෙසදොහි හොති.

මෙන්න මේ සාසනයේ හිඤ්ච ඉතුරු කොට දොවා ගන්නවා නම්, එබඳු හිඤ්ච ඉක්මණින් අභිවෘද්ධියට, දියුණුවට පත්වෙනවාය කියල උන්වහන්සේ දේශනා කරනවා, ඉතුරු කොට දොවා ගන්නවාය කියල කියන්නේ, මේ සැදැහැනි දායකයෝ සිව්පසයෙන් ඇප උපස්ථාන කරනවා. පමණ දන්නේ නැති කෙනෙක් දෙන තරමක් භාර ගන්නවා. සැහිමකට පත් වෙන්නේ නැ. සතුටකට පත්වෙන්නේ නැ. එහෙම කෙනා හරියට අර දෙනගේ කිරි ටික පැටවුන්ට ඉතුරු නො කොට ම දොවා ගන්නවා වගේ තියෙන තරමක් ඔක්කොම භාර ගන්නවා. එහෙම හිඤ්චට කවදාවත් මේ සාසනයේ අභිවෘද්ධියට, දියුණුවට යන්න බැහැ. යම් තරමක් ලැබෙන දේ තමන් ගේ ප්‍රමාණය දැන පිළිගන්නවා නම් මෙන්න මේ සාසනය හා අන්‍ය වූ සාසන ගැන හඳුන්වන බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ සාසනය තුළ, සැබැවටම මේ සාසනයේ පිහිටා සිටින කෙනෙක්, මේ සාසනයේ හිඤ්ච තමයි පමණ දන්නේ. අන්‍ය සාසනවල දායකයයි පමණ දැනගන්න ඕන. මට දෙන්න පුලුවන් මෙව්වරයි කියල

තිරණය කරන්න ඕන. නැත්නම් මොකද දිලා ඉවර කරන්න බැහැ. තමන් දැනගෙන, ප්‍රමාණය දැනගෙන දෙන්න ඕන. එහෙත් මේ සාසනයේ දායකයා කැමැති වුනත් ගොඩක් දෙන්න, තමන්ට අවශ්‍ය ප්‍රමාණය විතරයි ගන්නේ.

සද්ධාතිස්ස රජපුරුවෝ ඉන්න කාලයේ නිතර දන් දෙන්නේ මිහින්තලයේයි. මිහින්තලයේ භාමුදුරුවරුන්ටම දන් දෙනකොට අනුරාධපුරයේ අය දොස් කියන්න පටන්ගන්නා රජපුරුවෝ මිහින්තලයේ භාමුදුරුවරුන්ට විතරයි දන් දෙන්නේ. අනුරාධපුරයේ පන්සල්වල ඉන්න අයට දන් දෙන්නේ නැහැ කියල. රජපුරුවෝ හොඳට දන්නවා භාමුදුරුවරු ගැන. හා එහෙනම් අනුරාධපුරේ භාමුදුරුවරු හෙට වඩම්මමු කියල වැඩැම්මෙව්ව. දානය හදලා, පිළියෙල කරලා පූජා කලා. කවුරුවත්ම ඉතින් පාත්‍රයේ තමන්ගේ ප්‍රමාණයක් දැන ගෙන හිටියේ නෑ නේ. බෙදන බෙදන තරමක් පාත්‍රයේ කට පිරෙන්න බෙදන්න ඇරියා. ඒ දැන් ගොඩාක් බෙදාගෙන, ටික ටික වලඳලා ඉතුරු ටික ඔක්කෝම විය කරන්න වුනා. රජපුරුවෝ බලනකොට විශාල ආහාර ගොඩක් අහක ගිහිල්ලා. මිහින්තලේ භාමුදුරුවරු වැඩියහම ප්‍රමාණයට, තමන්ගේ කුසට ප්‍රමාණවත් වන ප්‍රමාණයෙන් බෙදාගෙන ඒ ටික වලඳනවා. ආහාර අහක යන්නෙන් නෑ. දායකයෝ සතුටු වෙනවා. ඒ වගේ

දවසක් ඔය සද්ධාතිස්ස රජපුරුවන්ට හම්බවුනා බොහොම ධාර්මික වටු මසක්. වටු කුරුල්ලෝ තුන් දෙනෙක් හම්බ වුනා. ඉතින් හදලා දාන ටිකක් දෙන්න ඕන කියලා හිතුවා. භාමුදුරුවරු දෙනමක් වැඩියා. එදා ගුරු භාමුදුරුවන්ට එකක් පූජා කලා. දෙවෙනි එක ගෝල භාමුදුරුවන්ට පූජා කලා. තව එකක් ඉතුරු වුනා. ඒකත් ගුරු භාමුදුරුවන්ට පූජා කලා. එපා කිව්වා. ගෝල භාමුදුරුවෝ ඒකත් බෙදා ගන්නා. රජපුරුවෝ ටිකක් කලකිරුණා මම මේ බොහොම අමාරුවෙන් සොයාගන්න එක. මේ අලප්පි හිසසුන් ආපු නිසා මට ඒකත් නැතිවුනා කියලා.

පස්සේ දවසක් ඔය වගේම හම්බවෙලා බෙදන්න ගියහම ගුරු භාමුදුරුවෝ එකක් ගන්නා. ගෝල භාමුදුරුවෝ, මහරජතුමනි, මට හාගයක් ඇති. ඇගැවීමක් කලා දෙකට කඩලා දෙන්න කියලා. රජපුරුවෝ එදා බොහොම සතුටට පත්වුනයි කියල කියනවා පමණ දන්නා හිසසුන් නිසා මටත් වටු මස් ඉතුරුවුනා කියලා.

ඉතින් ඒ වගේ ප්‍රමාණය දැන පිළිගන්න ඕන. එතකොට තමයි අර දායකයෝ සතුටු වෙන්නේ. අන් නො හැර ඒ අය උපස්ථාන කරන්නේ, ලග නියාගෙන රුක බලා ගන්නේ එහෙම කෙනාව යි. පෝෂණය කරන්න පුලුවන් ප්‍රමාණයේ කෙනෙක් වෙන්නට ඕන. පෝෂණය කරන්න බැරි කෙනෙක් වුනොත් අත හැර දානවා මිනිස්සු. ඒ නිසා පහසුවෙන් පෝෂණය කරන්න පුලුවන් කෙනෙක් නම් රුක බලාගෙන පෝෂණය කරනවා. ඉතින් එහෙම නිසා එහෙම කෙනාට පුලුවන් කම තියෙනවා ඉක්මණින්, අභිවෘද්ධියට, දියුණුවට පත් වෙන්න.

(11) කතංව භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සංඝපරිණායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සංඝපරිණායකා, තෙසු මෙත්තං කායකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙව රහො ව, මෙත්තං වචිකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙව රහො ව, මෙත්තං මනොකම්මං පච්චුපට්ඨාපෙති ආචී වෙව රහො ව, එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ථෙරා රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සංඝපරිණායකා, තෙ අතිරෙකපුජාය පුජෙතා හොති.

යම් භික්ෂුවක් මේ සංඝ පරිණායක වූ සංඝ පිත්ත වූ, ඒ වැඩිහිටි උතුමන්ට විශේෂ පූජාවන්ගෙන් සැලැකිලි දක්වනව නම් ඔහු අභිවාද්ධියට, දියුණුවට පත්වෙනවා. ඒ වැඩිහිටි උතුමන් කරා ගිහිල්ලා උන්වහන්සේලාගේ හමුවෙදින් තැනි තැනත්, මෙත්‍රී සහගත කාය කම්මයෙන්, උන්වහන්සේලා ඉදිරියෙන් මෙත්‍රී සහගතව ඇප උපස්ථාන කරනවා. තැනිවුනත්, තැනි තැනත් උන්වහන්සේලාගේ සියලු කටයුතු සොයා බලලා ඉෂ්ඨ කරනවා. ඇති තැනත් උන්වහන්සේලාට බොහොම මෙත්‍රී සහගතව කතා කරනවා. තැනි තැනත් උන්වහන්සේලාගේ මෙත්‍රී සහගතව ගුණ කියනවා. උන්වහන්සේලා ඉදිරියෙන් උන්වහන්සේලාට සෙත් පනනවා, මෙන් වඩනවා, අතේ සුවපත් වේවා කියල හිතනවා. තැනි තැනත් අතේ උන්වහන්සේලා බොහෝ කාලයක් සුවපත් වේවා, සැපවත් වේවා, නිද්දක් නිරෝගි වේවා කියල මෙන් වඩනවා. මෙත්ත මෙසේ ඇති, තැනි සැම තැනක ම පිරිසිදුවූ මෙත්‍රී සහගත කාය කර්මයෙන්, වාග් කම්මයෙන්, මනො කම්මයෙන් 40.01යුක්තව වැඩිහිටි උතුමන් පුදනවා. ඒ ඇත්තෝ ඒ වැඩිහිටි උතුමන්ගේ ආශීර්වාද ලබමින්, මග නො මග පාදා දෙමින් බොහෝ ඉක්මණින් මේ සාසනයේ විපුලත්වයට පත්වෙනවා. අභිවාද්ධියට, දියුණුවට පත්වෙනවා.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ එකාදසහි ධම්මෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු අභබ්බො ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ වුද්ධිං වීරුල්ලිං වෙසුල්ලං ආපජ්ජිතුං.

ඉදමවොව හගවා අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිතඤ්ඤාති.

මහණෙනි, මෙත්ත මේ අංග එකොළහෙන් යුක්ත භික්ෂුව මේ සාසනයෙහි බොහෝ ඉක්මණින්, අභිවාද්ධියට, විපුලභාවයට, උත්තමභාවයට පත්වෙන බව උන්වහන්සේ පැහැදිලිකොට දේශනාකොට වදාලා. මේ දේහනා කළ ධර්මය අසා සිටි සියලු ස්වාමීන් වහන්සේලා බොහෝ සතුටට, සොම්නසට පත්වූනා මේ දේශනාවට සවන් දිලා.

ආකාසට්ඨාව භූමට්ඨාව.....

මේ උතුම් මහා ගෝපාල සූත්‍ර දේශනාව ශ්‍රවණය කරමින්, අපද දේශනා කරමින්, අපි දෙපාර්ශ්වය විස්ත් මේ රැස්කරගත්තු විශාල කුසල ධර්මයන් අපි හැම දෙනාට ම උතුම් වූ නිව්භාවබෝධය, ධර්මාවබෝධය පිණිස ම හේතු වේවා. වහ වහා ඒ උතුම් සද්ධර්මයේ අවබෝධයෙන් සසර දුක් ගිහි නිවේවා කිය ප්‍රාර්ථනා කරගන්න.

[illegible]